

ဇာတိမလ္လာရေး

နှင့်

နိဗ္ဗာန်အဖြေ

ပိုင်းလော့ဆရာတော်

အရှင်ဇေယျပဏ္ဍိတ

တရားစခန်းဝင်ယောဂီများအတွက်သာ

(သီးသန့်)

(ခုတ်ယူအကြိမ်)

ပိုင်းလော့ဆရာတော် - ဇာတိမလာရေး နှင့် နိဗ္ဗာန်အမြင်

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသဗ္ဗဒ္ဓဿ။

ရွှေတိဂုံဘုရား ကုန်းတော်ပေါ်မှာ ဝါတွင်းဥလကို ဟောရက်က(၁၂)ရက် တည်းရှိတာနော်။ ဒါကြောင့် ဆရာတော်ဘုရားကြီးတွေ ဆုံးမခဲ့တဲ့ ဘုရားဟောတရားတော်တွေကို လက်လှမ်းမီသရွေ ပြန်ပြီးသင်ပေးပါမယ်။ ဝီရိယ စိုက်ပြီး ကြိုးစားနာယူကြပါ။

ဘုရားရှင်ရဲ့ အလိုဆန္ဒအရ အဓိက (၂)ပိုင်း ရှိပါတယ်။ မသေခင်ကာလမှာ ဘုန်းဘုန်းအပါအဝင် ယောဂီတွေအားလုံး လောကဓံကို ခံနိုင်ရည်ရှိဖို့နဲ့ သေကာလကျတော့လဲ အပါယ်လေးပါးလွတ်ဖို့ နိဗ္ဗာန်ရောက်ဖို့လိုမှတ်ပါ။ တကယ်တမ်း ဝိပဿနာတရားကို အချိန်တိုင်း အချိန်တိုင်း ပွားမယ်ဆိုရင် မနိုင်ကြသေးပါဘူး။ ဒီတော့က ဝိပဿနာတရားရဲ့လွတ်တဲ့အချိန်၊ ကုသိုလ်စိတ်နဲ့နေတတ်ဖို့လဲ လိုအပ်တယ်။ ဒါကြောင့် အခြေခံကုသိုလ်နဲ့ အကုသိုလ် ခွဲခြားသိဖို့ဆိုတာ လိုအပ်တယ်။ ပြီးတော့မှ ဝိပဿနာပညာကို ရှုတတ်ဖို့လည်းလိုအပ်ပါတယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် အချိန်တိုင်း ဘုန်းဘုန်းတို့လျှောက်တာ လမ်းသုံးလမ်းရှိနေတယ်ဆိုတာ သိဖို့လိုအပ်ပါတယ်။ လမ်း(၃)လမ်းက အစုန်လမ်း၊ အဆန်လမ်း၊ နိဗ္ဗာန်လမ်း (၃)လမ်းလို့မှတ်ကြပါ။ ဒီဝါတွင်း ဥပုသ်ရက်တွေမှာ အတတ်နိုင်ဆုံး သင်ပေးပါမယ်။

လမ်းပျောက်လူနှင့် ဝိစိကိစ္ဆာ

ဝိစိကိစ္ဆာဆိုတာ လမ်းပျောက်နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို ခေါ်တာပါ။ တောနက်ထဲမှာ မျက်စိလည်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်နဲ့တူတယ်လို့ ဘုရားက ဥပမာပေးခဲ့ပါတယ်။ အရှေ့ အနောက် တောင် မြောက်ဆိုတဲ့ လမ်းတွေကိုမသိတော့ အရှေ့ဘက်ကို အနောက်ဘက်ပါလို့ သူများပြောလဲ သွားရမှာပဲ။ တောင် မြောက်ပြောလဲ လိုက်ရမှာပဲနော်။ အဲဒီလိုပဲ ကိုယ်ကိုယ်တိုင်က ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ နိဗ္ဗာန် လမ်းဆိုတာကို မသိတဲ့သူတွေအဖို့ သူများစကားမှာ လမ်းဆုံးရမှာနော်။ ဒါကိုသိဖို့ အရေးကြီးတယ်။ ဝိစိကိစ္ဆာဟာလွတ်ပြီ၊ အခြားအကျင့်နဲ့ နိဗ္ဗာန် ရောက်တယ်ပြောလည်း မယုံတော့ဘူးတဲ့။ အခြေခံ (၃)ချက်ပါတယ်နော်။ ဒါကိုအဓိကထားပြီး သင်ကြားရမယ်နော်။

ဒီလိုသင်တဲ့နေရာမှာ ဘုရားရှင်ရဲ့ ဉာဏ်ကျက်စားရာဖြစ်တဲ့ ဒေသနာတော်ကို အခြေခံရလိမ့်မယ်။ "ဓမ္မဘေရီ" ဆိုတဲ့ ကလောင်ရှင် စာရေးဆရာ ရေးထားတာ မှတ်စရာကောင်းတယ်။ "ကိုယ်တိုင် ကိုယ် တရားဗဟုသုတ ရှာတဲ့အခါ ကောက်သင်းကောက်သလို နေလိမ့်မယ်တဲ့နော်။ သို့သော် ဝါရင့်ဆရာတော်ကြီးတွေရဲ့ ဩဝါဒကိုခံယူပြီး လိုက်ရင်တော့ စပါးပုံကြီး ရလိုက်သလိုဖြစ်လိမ့်မယ်တဲ့။" ဆုံးမထားတာ မှတ်သားစရာကောင်းတယ်။ ထေရဝါဒသာသနာဆိုတာ တကယ်တော့ မထေရ်မြတ်တွေရဲ့ ဩဝါဒအစဉ်အဆက်ကို ခံယူလာတာနော်။ ဘုန်းဘုန်း ခုပြောတဲ့တရားတွေကလည်း ကိုယ်သိကိုယ်တတ် ဟောတာမဟုတ်ပါဘူး။

ထေရဝါဒသာသနာ

ထေရဝါဒသာသနာဆိုတာ သေသေချာချာ မှတ်ပါဦး။ ဘုရားကိုယ်တော်တိုင် နှုတ်ကနေ သင်ကြားတာကို နားနဲ့ဆတ်ဆတ်ကြားရတဲ့ မထေရ်ကြီးတွေ၊ သံဃာတော်ကြီးတွေ စာပေနဲ့ သေသေချာချာဆောင်ထားကြပြီး ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ စာပေရဲ့အနက် အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်းမှတ်ယူပြီး ကျင့်ကြံကြတဲ့ ရဟန္တာကြီးတွေ၊ မထေရ်ကြီးတွေ ရှိကြတယ်တဲ့။ ဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီး နောက်လဲ ကျန်ခဲ့ကြတယ်။ အရှင်မဟာကဿပမထေရ်ကြီးတို့ အာနန္ဒာမထေရ်တို့ ဆိုပါတော့နော်။ ထိုမထေရ်တွေက အဆင့်ဆင့် လက်ဆင့်ကမ်းပေးပြီး သင်ကြရတယ်။ စာပေရော၊ စာပေရဲ့ အနက်အဓိပ္ပါယ်ရော၊ ကျင့်စဉ်ရော သင်ကြားပေးခဲ့တာတွေရှိတယ်။ အဲ့ဒီ ဆရာတော်မထေရ်ကြီးတွေဆီက အဆင့်ဆင့် နည်းနာနိဿယခံပြီး လာခဲ့ကြတဲ့ ရဟန္တာ ကြီးတွေရှိကြပါတယ်။

ပိုင်းလော့ဆရာတော် - ဇာတိမလာရေး နှင့် နိဗ္ဗာန်အမြင်

သီဟိုဠ်ခေတ်ရောက်တော့ ရှင်မဟိန္ဒ၊ ထေရီမ သယ်မိတ္တတို့ ကြားဖူးတယ်နော်။ ရဟန္တာကြီးတွေပဲ။ သီဟိုဠ် ကတစ်ဆင့် သထုံဖက်ကို ကူးတော့လဲ အရှင်သောဏ၊ အရှင်ဥတ္တမထေရ်တို့... အစရှိတဲ့ရဟန္တာတွေ ရောက်လာတယ်။ နောက်သထုံကနေ ရဟန္တာဖြစ်တဲ့ ရှင်အရဟံကလည်း ပုဂံရောက်၊ အဲဒီနောက်ပုဂံကနေပြီး သာသနာပြန့်ခဲ့တာတွေ ကြားဖူးတယ်နော်။ ဘုန်းဘုန်းတို့ သာသနာဟာ ထေရဝါဒသာသနာလို့ခေါ်တယ်။ ထေရဝါဒသာသနာရဲ့ ထူးခြားချက်ဟာ ဘာလဲဆိုတော့ ဒီလို စာပေတွေကို ဆောင်တဲ့အပြင်၊ ကျက်တဲ့အပြင် သူ့ရဲ့အနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်း ဂယဏန ဆရာများအဆက်ဆက် ရအောင်ယူထားတယ်။ ပြီးတော့ ကျင့်ကြံတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ရှေးဆရာများအဆက်ဆက် ဆုံးမခဲ့ကြတဲ့ဆောင်ပုဒ်ရှိတယ်။ **"တရားမနာ ၊ စာပေမသင်၊ ပဒိပတ်ကွာ ၊ ဤငါးဖြာ သာသနာကွယ်ကြောင်းတည်းတဲ့"** တရားလည်း နာကြရမယ်နော်။ ဒီစာပေတွေကိုလည်း သင်ရမယ်။ ကျင့်ရမယ်နော်။ ဒါဆိုရင် သာသနာမကွယ်ဘူး။ နားလည်ပြီနော်။ ဒီတော့ ဘုန်းဘုန်းတို့ ၊ အစဉ်အဆက် နည်းခံခဲ့တဲ့အတိုင်း သင်ကြရမယ်။

ဝိပဿနာပညာ

ဒီကနေ့တော့ ဝိပဿနာပညာကို ဘုန်းဘုန်းတို့ ကြိုးစားသင်ကြည့်ရအောင်၊ ဒီတရားပွဲမှာ ဝိပဿနာကျင့်တဲ့သူတွေ ပါပါလိမ့်မယ်။ ဝိပဿနာပညာသည် အဓိက ဘာလဲလို့ မေးရရင်၊ အဓိက နံပါတ်(၄)အကွက်မှာပါတဲ့ ဇာတိမလာရေးကို အဓိကထားလိုက်ပါ။ တော်တော်များများဟာ ဒီပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာတော်ကို နားလည်ပြီးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်လို့ ဘုန်းဘုန်းယူဆတယ်။ အလွတ်ဆောင်သူတွေလည်း ရှိကြပါလိမ့်မယ်။ ဝိပဿနာအားထုတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များသည် အိုနာ၊ သေမှုဆင်းရဲကို လွတ်ချင်လို့ တရားကျင့်ကြတာမဟုတ်လား။ ဒီတော့ အို၊ နာ၊ သေမှုဆင်းရဲရဲ့ အဓိက အကြောင်းကတော့ ဇာတိပဲလို့ မှတ်ရမယ်နော်။

နံပါတ်(၄)အကွက်က ဇာတိပဲ နားလည်ပြီနော်။ ဒီတော့ ဇာတိမလာအောင် ဘာလုပ်မလဲလို့ မေးခွန်းမေးရတော့မယ်။ ဘုရားရဲ့ဉာဏ်တော်ကြီးနဲ့ အဖြေမှန်ကိုထုတ်နိုင်ခဲ့တယ်။ ဘုရားရဲ့ ပညာအလင်းက အဖြေမှန်ကိုထုတ်နိုင်ခဲ့တယ်။ ဇာတိမလာရေးအတွက် ဘာလုပ်ရမလဲလို့ မေးခွန်းမေးတော့ နံပါတ် ၃ အကွက်ကို ပြန်ကြည့်ရအောင်နော်။ "ကမ္မဘဝ" ... ဒါကိုဖြတ်မှ ဇာတိမလာမှာနော်။ ကမ္မဘဝဆိုတာ ဘာကိုခေါ်သလဲလို့ သိဖို့လိုအပ်တယ်။ ကမ္မဘဝ ဆိုတဲ့ စကားအဓိပ္ပါယ် အသမုတ်ခံစကားရဲ့ အသမုတ်ခံသဘောဟာ ဘာကိုခေါ်တာလဲဆိုတာ မသိရင် ဘုန်းဘုန်းတို့ဟာ ကျင့်လို့ရပါ့မလား (မရပါဘုရား....)။

ကမ္မဘဝဆိုတာ များသောအားဖြင့် ကံမြောက်တာလို့ ပြောကြမှာပေါ့။ ကာယကံ၊ ဝစီကံဖြစ်တာပဲလို့ ပြောကြမယ်နော်။ ဒါဟာအကြမ်းဖျင်းပေါ့။ သို့သော် ဝစီကံ၊ ကာယကံမဖြစ်ပဲနဲ့ ဇာတိဖြစ်နေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် တွေလည်းရှိတယ် ။

ဥပမာဆိုလျှင် ဈာန်ရ ရသေ့ကြီးတွေ ဆိုပါတော့နော်။ ဒေဝီလရသေ့ကြီး တွေဆိုရင် တစ်နေရာမှာပဲစိုက်ပြီး အာရုံယူတယ်။ အအေးဓာတ်ကို ခံစားနေတယ်။ ကသမူနဲ့ ရေဆွတ်သကဲ့သို့တဲ့။ စိမ့်အေးပြီး ခံစားနေကြတယ်။ အခြား သားရေး၊ သမီးရေး ၊ စီးပွားရေးဆိုတာ မရှိတော့ဘူးနော်။ အိမ်ထောင်သားမွေး စွန့်ကြတယ်။ အသီးအနှံကိုစားပြီး ကျင့်ကြသောကြောင့် တွေးစရာမှ မရှိတာ။ ကောင်းကင်ကိုတောင် ပျံနိုင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီလိုအေးချမ်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ရင်ထဲမှာ စကားမပြောဘူး။ ကံမြောက်အောင်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဇာတိဖြစ်တယ်၊ ဗြဟ္မာဇာတိဖြစ်သွားတာကို ပြောတာနော်။ စဉ်းစားစရာ ဖြစ်မနေဘူးလား။

ပိုင်းလော့ဆရာတော် - ဇာတိမလာရေး နှင့် နိဗ္ဗာန်အမြင်

စိတ်နှလုံးအေးချမ်းရုံလောက်နဲ့ ဝိပဿနာ ဦးတည်ချက်ဆုံးပြီ လားလို့ မေးရလိမ့်ဦးမယ်နော်။ အတော့်ကိုအေးချမ်းနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေနော်။ ဘာအပူအပင်မှမရှိဘဲ အေးချမ်းနေပြီး ကောင်းကင်တောင် ပျံနိုင်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေပဲ။ ဒီလောက်အေးချမ်းရုံနဲ့ ဝိပဿနာ ပြီးပြီလား လို့မေးရမှာနော်... ပြီးပြီလား.....? (မပြီးသေးပါဘူး ဘုရား.....)။ ဇာတိလာနေတာကို **သတိထားရမယ်လေ** ၊ **ဗြဟ္မာဇာတိသွားဖြစ်သေးတာကိုး** ၊ **အေးချမ်းမှုလေးကို ခံစားနေတာဟာ ဈာန်ပဲရှိသေးတာနော်။** မဂ်မဟုတ်ဘူးလေ၊ သဘောပေါက်ရဲ့လား။ ဒါဖြင့် ဘုန်းဘုန်းတို့ စဉ်းစားရမှာက ဒီအဆင့်လောက်နဲ့ ဇာတိမပျောက်ဘူးဆိုတာ သေချာတယ်။ **(ကသဲဆိုတာ သဲဆပ်ပြာကိုခေါ်တာပါ ။ ဒီခေတ်တော့ ဆပ်ပြာမှုန့် ပါပဲ။)**

ဒါဖြင့် နှလုံးအေးချမ်းရုံ ခံစားပြီးနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဘယ်လိုကမ္မဘဝ ရှိတယ်ဆိုတာ သိဖို့လိုအပ်တယ်။ ကမ္မဘဝ ရှိနေလို့သာ ဒါဟာ ဇာတိဖြစ်တာမဟုတ်လား။ တရားထိုင်ကြမယ်ဆိုပါတော့၊ စိတ်နှလုံးအေးတာကို အေးချမ်းလိုက်တာလို့ ခံစားပြီးနေတယ်၊ သိနေတယ်။ ဒီလိုသိနေတဲ့အချိန် မှာ အခြားအပူမှ မလာတာ။ အဲဒီလောက် အနေအထားကိုလည်း ဗြဟ္မာဇာတိဖြစ်နိုင်တယ်လို့ ဆိုထားတယ်။ ဘာကြောင့်ရှိသလဲ စဉ်းစားနော်။ ဒီကျမ်းအကြည့်ရင် ကမ္မဘဝကို ရောက်မနေဘူးလား။ ဒီလိုရှိလို့သာ ဇာတိဖြစ်ရတာ၊ နားလည်တယ်နော်။

ဒါဖြင့် ဘုန်းဘုန်း တို့ဟာ "ကံ" ဆိုတဲ့စကား "ကမ္မ"ဆိုတဲ့ စကားလုံးကိုသိဖို့လိုအပ်တယ်။ "ကမ္မ" စကားဟာ "ကံ"ကိုပဲ ဆိုလိုတာနော်။ မြန်မာလိုတော့ "ကံ" ပေါ့နော်။ ကံဆိုရင် ဘုရားက စေတနာလို့ပဲ ပြောတယ်။ **"စေတနာဟံ ဘိက္ခဝေ ကမ္မံဒါမိ"**တဲ့ ဆိုထားတယ် မဟုတ်လား။ နောက် စေတနာဆိုတာ ဘာကိုဆိုလိုတာလဲလို့ သိဖို့လိုအပ်တယ်မှတ်ပါ။ ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံ ပြုလုပ်မှုတိုင်းမှာ စေတနာပါတယ်။ စေတနာကို အခြေခံထားတယ်။ ဘုန်းဘုန်း အခု စကားပြောတယ်ပေါ့နော်။ ဒီလို စကားပြောတဲ့အခါ အောက်မေးရိုးကို ဟလိုက် စိလိုက် လုပ်ရတယ်မဟုတ်လား။ အောက်မေးရိုးကို ဖြုတ်ပြီး သူ့ချည်း ချိန်ကြည့်ရင် တော်တော်လေးမယ်။ လျှာလည်း လေးတာပဲနော်။ ဒီအာရုံကြောလေးတွေကို လှုပ်ရှားအောင် တွန်းပေးတဲ့အားဆိုတာ ရှိရတယ်။ သဘောပေါက်ရဲ့လား ။ အဲ့ဒါကို ဘုရားက စိတ္တဇ ဝါယောဓာတ် လို့ခေါ်တာပါ။ အသက်ရှူလိုက်၊ ထုတ်လိုက်တိုင်းလည်း အားစိုက်ပြီး ဆွဲရှူ လိုက်တယ်ဆိုရင် ကြွက်သားလေးကို လှုပ်အောင်တွန်းတယ်ဆိုရင်ပဲ တွန်းအားရှိနေတယ်။ အဲ့ဒါ စိတ္တဇဝါယောဓာတ် ရှိနေတာပဲ။ သဘောပေါက်ရဲ့လား။ ဈာန်သမားတွေမှာ အဲ့ဒီတွန်းအားလေးတော့ ရှိနေတာပဲ။

ရှုလိုက် ထုတ်လိုက်တဲ့နေရာမှ ငြိမ်းအေးပြီး ခံစားနေတယ်ဆိုရင်ပဲ တွန်းအားလေးဟာ သိမ်မွေ့နေတာ ရှိတယ်နော်။ (တင့်ပါဘုရား.....)။ ကောင်းပြီ ၊ ဒါဖြင့် အဲ့ဒီတွန်းအားလည်း ဘယ်ကစလဲလို့မေးရင် အခြေခံဥပါဒါနိ ၊ အဲ့ဒီဥပါဒါနိကို ဘုန်းဘုန်းတို့ ဘာသာပြန်တဲ့အခါ ရှေးတုန်းက ဘာသာပြန်တာဟာ စွဲလန်းခြင်းလို့ ပြန်ကြတယ်။ သူတို့ကိုယ်သူတို့ အေးချမ်းအောင် နေတော့တယ်။ ဒီလို ဆုံးဖြတ်ချက်ချတယ်ဆိုရင် ဥပါဒါနိပါမနေဘူးလား။ (ပါပါတယ် ဘုရား.....)။ ငါ အေးချမ်းအောင်နေတော့မယ် ဆိုပြီး ဆုံးဖြတ်ပြီး နေတော့တာနော် သဘောပေါက်လား။ ဒီတော့ သိမ်မွေ့တဲ့ဥပါဒါနိ ရှိမနေဘူးလား။ (ရှိပါတယ်ဘုရား) သိမ်မွေ့တဲ့ကံရော၊ (ရှိပါတယ်ဘုရား.....)။ ဒါကြောင့်မို့ အင်မတန်နူးညံ့သိမ်မွေ့တဲ့ ဗြဟ္မာကြီးတွေ ဖြစ်နေတာနော်။

ပိုင်းလော့ဆရာတော် - ဇာတိမလာရေး နှင့် နိဗ္ဗာန်အမြင်

တရားထိုင်ချိန်မှာရှိတတ်တဲ့ ဥပါဒိန်ကံ

ဒါကြောင့်မို့ ဘုန်းဘုန်းက တရားထိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို မေးချင်တာက တစ်နာရီထိုင်မယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ချတယ် မဟုတ်လား၊ (တင့်ပါဘုရား...)။ ကဲ....ထိုင်ကြပြီ၊ ရှုကြပြီဆိုပါတော့။ ကိုယ်တိုင်ကို ပြန်မေးရအောင်နော်။ ဟာကွက်လေး ဖြည့်ကြရအောင်နော်။ တစ်နာရီအတွင်းမှာ ငါသေမယ်လို့ ထင်ရဲ့လား၊ (မထင်ပါဘူးဘုရား....)။ ဒါဖြင့် မသေသေးဘူးပေါ့။ မသေတဲ့ငါ တစ်နာရီပြည့်အောင် ထိုင်မယ်ဆိုတော့ ဥပါဒိန်ပါမနေဘူးလား။ (ပါပါတယ်ဘုရား.....)။ ပါတယ်နော်၊ ဒါဆိုရင် ဝိပဿနာဉာဏ်အဆုံး လမ်းကြောင်းကို ရောက်ပုံမလား။(မရောက်ပါဘူးဘုရား....)။ သေချာတယ်နော်၊ "ဟာ" တာကိုဖြည့်ကြနော်။ မိုးကုတ်ဆရာတော်ကြီး ပြောခဲ့တဲ့စကားက ဝိပဿနာဆိုတာ ကိုယ့်အသေ ကိုယ်ရှုတာတဲ့။ သေသေချာချာ မှတ်ပါ။ မမေ့ပါနဲ့။ တရားထိုင်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဒီတစ်နာရီအတွင်းမှာ မဂ်ရအောင်လုပ်မယ်ဆိုရင် ဟုတ်ပုံမလား ။ (မဟုတ်ပါဘူး ဘုရား....)။ ဆုံးဖြတ်ချက်ချတာ လွဲမနေဘူးလား ။ (လွဲနေပါတယ်ဘုရား....)။ ဒီတော့ ဥပါဒိန်ပါတာ သေချာနေပြီနော်။ ငါနဲ့သွားတာကိုး။ **ဉာဏ်နဲ့ငါနဲ့ ရောသွားတယ်ခေါ်တယ်။ ဉာဏ်နေရာမှာ ငါရောက်နေတယ်လို့ မှတ်ရမယ်။** သေသေချာချာမှတ်နော်။ နှစ်ပေါင်းများစွာ တရားကျင့်ပြီး တချို့ ခရီးမရောက်တာလည်း အဲ့ဒါပါတယ်။ ကပ်ချော်နေရင် ခရီးမရောက်ဘူး။ နားလည်ကြရဲ့လား။

ဟိုတုန်းကဘုန်းဘုန်း ဒီလောက်မပြောဘူးနော်။ နောက်ပိုင်း အသက်လေးရလာတော့ သေဖို့လည်း နီးနေပြီဆိုတော့ မပြောလို့မရတော့ဘူး။ မပြောလည်း သိမှာမဟုတ်တော့ ပြောရတော့မယ်။ ဟိုတုန်းကပြောရင် ထိုင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ် တွေအများကြီးမှာ တော်တော်များများဟာ ဆန့်ကျင်မှာစိုးလို့ ဘုန်းဘုန်းက ရှောင်ရှောင်ပြီး ဟောပေးရတယ်။ ခုတော့ မရတော့ဘူး။ အချိန်ကသိပ်မရှိတော့ဘူး။ လိုတာလေးတွေ ဖြည့်ရလိမ့်မယ်နော်။ ပြန်ပြောမယ်၊ ကိုယ်လိုတာ ကိုယ်ဖြည့်ကြရမယ်။ ကျမ်းနဲ့ညှိရမယ်နော်။ တရားထိုင်တဲ့အခါ မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးကိုယ်တိုင် ပြောခဲ့တာ။ ဘုရားဟောနဲ့အညီ ရဟန္တာဆရာတော်ဘုရားကြီး ဟောခဲ့တာက ဝိပဿနာဆိုတာသည် ကိုယ့်အသေ ကိုယ်ရှုတာနော်။ အခု ကိုယ့်ဒကာတွေရှုတာက မသေတဲ့ငါ၊ တစ်နာရီပြည့်အောင် ရှုမယ်။ နောက် မဂ်ရအောင် အားထုတ်မယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ချက် မချဘူးလား။ ဒီတော့ တည့်ပုံမလား။ (မတည့်ပါဘူး ဘုရား..)။ ဥပါဒိန်နေရာယူတာ သေချာသွားပြီ။ အစထဲက ကပ်ချော်နေတယ်ဆိုရင် ပြင်ရသိပ်ခက်တယ်။ အားရှိတဲ့ ဝိပဿနာ မရောက်ဘူးနော်။ သဘောပေါက်ရဲ့လား။ ကောင်းပြီ ဒီလိုဖြစ်ရတဲ့ အကြောင်းရင်းသည် ဒီဘက်ကိုကြည့်လိုက်ပါ။ ဘယ်ကအခြေခံတဲ (တဏှာပါဘုရား..)။ တဏှာရှိရင် ဥပါဒိန်ရှိတယ်လို့ ပြတယ်။

ပိုင်းလော့ဆရာတော် - ဇာတိမလာရေး နှင့် နိဗ္ဗာန်အမြင်

နိဝါနအကြောင်း

ဒီတော့မှတ်ပါ။ ဘုန်းဘုန်းတို့မကြာသေးခင်က ခန္ဓာဝန်ချသွားတဲ့ စာပေပရိယတ်ရော အလွန်ကြည်ညိုစရာကောင်းတဲ့ အသက်(၁၀၄)နှစ်ရှိတဲ့ ရွှေဟင်္သာဆရာတော်ဘုရားကြီးကို ကြားဖူးပါလိမ့်မယ်။ ရွှေကျင်သာသနာပိုင်ကြီးနော်။ အားလုံးက ရဟန္တာလို့ပဲ သမုတ်ကြတယ်။ ဓါတ်တော်ကျသွားတာကိုး။ မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးလို့ပဲ။ ပျားတွေ၊ ငှက်တွေလာတယ်။ အင်မတန်အံ့ဩစရာကောင်းတယ်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက မသေခင်ကတည်းက သူများအကြံတွေသိတယ်။ ထူးခြားတဲ့ ဆရာတော်ဘုရားကြီးဆိုတော့ သိနေတာပေါ့။ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဆုံးမတဲ့စကား အင်မတန်မှတ်စရာကောင်းတယ်။

နိဗ္ဗာန်ကောက်ယူပုံကိုရေးပြမယ်နော်။

နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့စကားသည်

နိ (+) ဝါန

နိ + ဝ + ဘီ + န

နိ + ဝု + ဘီ + န

နိဗ္ဗာန = နိဗ္ဗာန်

နိဗ္ဗာန်

နိအပေါင်း (+) ဝါန၊ နိဝါနက လာတာလို့ပြပါတယ်။ ဒါဟာ စာပေနဲ့အညီပေါ့နော်။ 'နိ' ဆိုတာ မြန်မာလို မရှိခြင်းတဲ့။ ဝါနက တဏှာလို့ ခေါ်ပါတယ်။ ပေါင်းလိုက်တော့ တဏှာမရှိခြင်း။ နောက် စာပေအရ ဝ ကို ဝ ပြုတာပါတဲ့။ သဒ္ဒါနည်းအရ ဗောဓဿသုတ်ဆိုတာ ရှိတယ်။ ပြီးတော့ ဒွေးဘော် ပြု + ဝ ထပ်တယ်။ ရေးချ (-)က သဒ္ဒါနည်းအရ ဗောဓဿသုတ် ဆိုတာရှိတယ်။ ပြီးတော့ ဒွေးဘော်ပြု + ဝ ထပ်တယ်။ ရေးချ (-) က အရေးချ 'အာ' ကို သုံးတာနော်။ နောက်တစ်ခါ 'ဝ' ထည့်တယ်။ ဒီဘက်က 'နိ' လို့ရေးတယ်နော်။ နောက်တခါပြန်ပြီးကပ်ကြတယ်။ ပြန်ကပ်တဲ့အခါ နိ- ဝ-က အသတ်ဖြစ်သွားတယ်။ နိပ်ခေါ်တယ်။

ဝ ကို ရေးချပေါင်းတော့ ဟ - နိပ်ဟ နုငယ်ရေ န - နိဗ္ဗာန၊ နိဝါန ကနေ နိဗ္ဗာန်နဖြစ်တာတဲ့။ ပြီးတော့ မြန်မာတွေဟာ တံခွန်ထည့်သုံးကြပါတယ်တဲ့။ တံခွန်ဆိုတာ အသတ်ကိုပြောတာ။ နုငယ်မှာ အသတ်ထည့်လိုက်တော့ ဟန် ဖြစ်သွားရော။ နိဗ္ဗာန်လို့ သုံးကြတယ်။

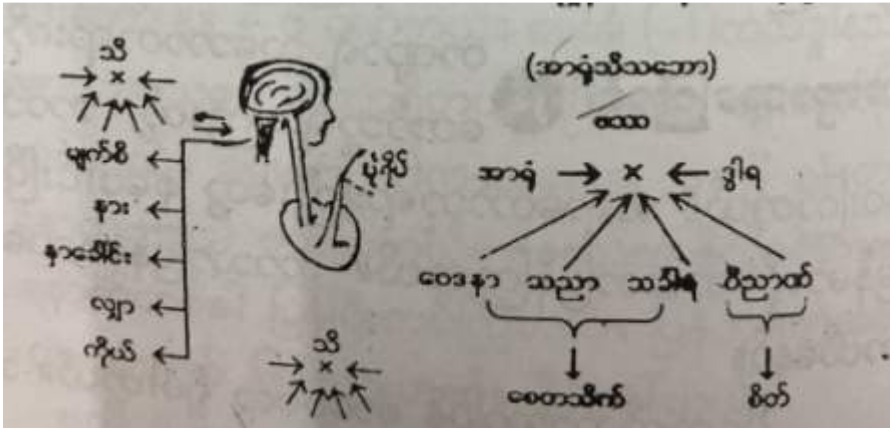
တဏှာမရှိခြင်း သဘောတရားကိုသာ ခေါ်တာပါတဲ့။ တဏှာမရှိတဲ့ သဘောတရားကို ရောက်ပြီဆိုရင် ဘုန်းဘုန်းတို့ နိဗ္ဗာန်ပေါ်ပြီ။ တစ်ခုတော့ အထူးသတိပြုစရာရှိတယ်။ "နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ မြင်စရာမဟုတ်ဘူး။ ခံစားစရာမဟုတ်ဘူး။" ပရိယာယ်အားဖြင့်သာ မျက်မှောက်ပြုတယ်။ မြင်တယ် ပြောတာပါတဲ့။ မြင်ရမှာ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ရမှာ မဟုတ်ဘူး။ ခံစားစရာ မဟုတ်ဘူး။ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်စရာ ခံစားစရာအဖြစ်နဲ့ ရှာကြတယ်။ တစ်သက်လုံးတွေ့မှာမဟုတ်ဘူး။ သဘောပေါက်ရဲ့လား။ ပရိယာယ်နဲ့ ဟောထားတာကို နားလည်ရတယ်။ စာပေမှာ ပရိယာယ်က နည်(၄၀)တာင် ရှိတာကိုး။ တကယ့်အရှိ အမှန်ကို အမှန်အတိုင်း မြင်ဖို့ဘဲရှိတယ်။ ဒီတော့ တဏှာဆိုတာသည် ဘယ်လိုဟာလဲ အရင်ကြည့်ရအောင်။

ပိုင်းလော့ဆရာတော် - ဇာတိမလာရေး နှင့် နိဗ္ဗာန်အမြင်

တဏှာအကြောင်း

တဏှာရဲ့သဘောတရားကို ဆရာတော်ဘုရားကြီးတို့ ဘာသာပြန်ပေးကြတယ်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီးတွေ စုပေါင်းပြီးတော့ မြန်မာလိုဘာသာပြန်ကြတယ်။ ဘာသာပြန်စာပေတွေရှိတယ်နော်။ ပိဋကတ်ဘာသာပြန် စာပေတွေရှိပါတယ်။ အဲဒီမှာ တဏှာကို အနက်အဓိပ္ပါယ်ပြန်ပေးထားတာ အများကြီးတွေ့ရတယ်။ အဲဒီအထဲက အများဆုံးသုံးတဲ့စကားလုံး (၂)ခုကို သွားတွေ့တယ်။ အာရုံ၌ကပ်ညှိခြင်းတဲ့။ ဒါလည်း တဏှာတဲ့။ လောဘလိုလဲ သုံးတယ်နော်။ နောက် အာရုံကို ချုပ်စပ်ခြင်းတဲ့။ အဲဒါကိုလည်း တဏှာတဲ့။ နှစ်ခုနော်။ အာရုံ၌ကပ်ညှိခြင်းနဲ့ အာရုံကိုချုပ်စပ်ခြင်းနော်။ နောက် အာရုံဆိုတာ ဘယ်လိုဟာလဲလို့ တခါကြည့်ရအောင်။ ဒါအရေးကြီးတယ်နော်။ အာရုံဟာ ဘုန်းဘုန်းတို့သဏ္ဍာန်မှာ ဘယ်လိုပေါ်သလဲ။ ဘယ်လိုသိလဲဆိုတာကိုသိဖို့ လိုအပ်တယ်နော်။ အာရုံ = ဒွါရခြောက်ပါးရှိတယ်နော်။ မျက်စိအတွက် အဆင်းအာရုံ၊ နားအတွက် အသံ၊ နှာခေါင်းအတွက် အနံ့၊ လျှာအတွက် အရသာ၊ ကိုယ်အတွက် အတွေ့အထိ၊ အေးတာ ပူတာ ကြမ်းတာ နုတာတွေနော်။ စိတ်အတွက်တော့ မွှောရုံလို့ခေါ်တယ်။ ဖေရုံတယ်နော်။ ဒီဖေရုံကို ပုံလေးဆွဲပြမှ နားလည်လွယ်မယ်နော်။

'မျက်စိ၊ နား၊ နှာခေါင်း၊ လျှာ၊ ကိုယ်' နှင့် စိတ် မှီတာက နှလုံးအိမ်မှာ မှီတာ၊ ဆက်သွယ်ထားတာ ဖြစ်သောကြောင့် အဆင်းတိုက်ရင် စိတ်-စေတသိက်တွေက လာပေါင်းတာနော်။ ပြီးရင် ကာလမခြား ပြန်ပြီးပုံရိပ်ပေါ်တယ်။ အသံလည်း ဒီအတိုင်းပဲ၊ စိတ်-စေတသိက်တွေ ပေါင်းခွင့်ရပြီးရင် ထပ်ပုံပေါ်တယ်။ အနံ့လည်း ဒီအတိုင်းပဲမှတ်။ အရသာလည်း ဒီအတိုင်းပဲမှတ်ပါ။ ကိုယ်မှာလည်း ဒီအတိုင်းပဲနော်။ အာရုံတွေဟာဖြင့် ရှေ့က ငါးဒွါရတိုက်တဲ့အချိန်၊ စိတ်နဲ့စေတသိက် သွားပေါင်းတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက်သိလိုက်တယ်။ ဒီလိုသိပြီးရင် မနောတံခါးမှာ သွားပွင့်တယ်။ ကြံသိစိတ်လို့ ခေါ်တယ်။ ကာလမခြား ဖြစ်ပါတယ်တဲ့။

ပိုင်းလော့ဆရာတော် - ဇာတိမလာရေး နှင့် နိဗ္ဗာန်အမြင်

ဓမ္မာရုံအကြောင်း

မနောတံခါးမှာ ဓမ္မာရုံဆိုတာကို သိဖို့အရေးကြီးသေးတယ်။ သူက အဓိကနော်။ ဓမ္မာရုံဆိုတာသည် ပါဠိစကားက ဓမ္မ + အာရုံ "သဘောမျှ ဖြစ်တဲ့အာရုံ" ကိုင်လို့မရဘူး။ နူးညံ့တဲ့အာရုံ၊ နားလည်အောင် ပြောရရင် ဓမ္မာရုံထဲမှာ စာပေအရက ရှုပ် နှမ်း ပညတ် နိဗ္ဗာန်အထိ ပါတယ်။ စိတ်ရဲ့ကျက်စားရာအာရုံ နိဗ္ဗာန်ပါ ထည့်ထားသေးတယ်။ (ဒါကြောင့်သိရမှာ၊ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုကြတဲ့အခါ ဘုန်းဘုန်းတို့ အိပ်ပျော်တာ မဟုတ်ဘူး ဆိုတာတွေ သေချာတယ်။ အိပ်ပျော်သကဲ့သို့လည်း မဟုတ်ဘူး။ ဘာမှမသိတာလည်းမဟုတ်ဘူး။ သိနေရမယ်နော်။ စိတ်ရဲ့ကျက်စားရာ အာရုံဖြစ်နေတာကိုး) ဓမ္မာရုံကို အရပ်စကားနဲ့ ဘုန်းဘုန်းတို့ နားလည်လွယ်အောင် ပြောမယ်ဆိုရင် (နိဗ္ဗာန်ကို ခဏဖယ်ထားဦး) မျက်စိနဲ့မကြည့်ဘဲ ပေါ်နေတဲ့ ပုံသဏ္ဍာန်မှန်သမျှ ဓမ္မာရုံထဲကို ထည့်လိုက်ပါ။

ဥပမာ ခုထိုင်နေရင်းနဲ့လဲ ဘုန်းဘုန်းတို့ တွေးလို့ရတယ်။ ဘုန်းဘုန်းတို့ ဒီကို ဘာနဲ့လာသလဲ။ ဘယ်ကားစီးပြီး ဘယ်လိုလာသလဲလို့ မေးလိုက်တယ် ဆိုပါတော့။ ဒီတွေ့မေးလိုက်ရင် ပုံပေါ်မလာဘူးလား။ (ပေါ်လာပါတယ် ဘုရား...)။ ဒီမနက် ဘာဟင်းနဲ့စားခဲ့လဲ ဆိုရင်ရော၊ (ပေါ်လာပါတယ်ဘုရား...)။ စိတ်ကညွတ်လိုက်တာ၊ နားလည်ပြီလား။ စိတ်ရဲ့ကျက်စားရာ အာရုံ ဓမ္မာရုံဆိုတာ အဲဒါပဲ။ သဘောပေါက်ပြီနော်။

ဘုရားဟောနဲ့ ပြန်ကြည့်ရင်တော့ ဓမ္မပဒမှာ ပါတာ "ဒူရင်္ဂမံဧကစာရံ" စတဲ့ပါဠိရှိတယ်။ အဓိပ္ပါယ်က အင်မတန်ဝေးတဲ့အရပ်က အာရုံကိုလည်းပဲ ဆွဲယူကျက်စားနိုင်တယ်တဲ့။ အာရုံဆိုတာ ဒီမှာကျတော့ အရိပ်လေးနော်။ ပုံရိပ်လေး မဟုတ်လား။ ပြီးရင် စိတ်ဟာ အကောင်အထည်မရှိဘူးတဲ့။ စိတ်က တစ်ခါပေါ်ရင် တစ်စိတ်ပဲပေါ်တယ်တဲ့။ မှီတာသည် နှလုံးအိမ်ထဲမှာ မှီထားတာတဲ့။ အဲဒီစိတ်ကိုဆုံးမနိုင်ရင် သေခြင်းတရားက လွတ်တယ်။ ဇာတိမလာဘူးတဲ့။

ဒီတော့ အဓိကအာရုံတွေ ဘယ်မှာသွားစုလည်းဆိုရင် မနောမှာသွားစုတယ်ပေါ့။ မနောတံခါးမှာသွားစုတာ မြင်ဖူးတာ၊ ကြားဖူးတာ၊ စားဖူးတာ၊ နံဖူးတာ၊ ထိဖူးတာ အစုံပေါ့နော်။ ကျမ်းအရကြည့်ပြန်ရင်လဲ ရှေးက ငါးဒွါရတိုက်ပြီးလို့ရှိရင် အသိပေါ်ပြီး ကာလမခြား မနောမှာပေါ်ပါတယ်တဲ့။ ကာလမခြားဆိုတာ တိုက်ရိုက်ပေါ်တာကိုပြောတာ။ ဘုန်းဘုန်းတို့ရှေ့က ငါးခုကို စာရင်းထဲထည့်တော့ဘူး။ မနောမှာပေါ်တာကိုပဲ ယူရလိမ့်မယ်။

အနန္တရပစ္စည်း ကာလမခြား

ကာလမခြားဆိုတဲ့ စကားကိုလည်း နားလည်အောင် ယူပါဦးနော်။ ဥပမာနဲ့ဆို ပိုသဘောပေါက်ပါလိမ့်မယ်။ ဟုတ် မဟုတ်စဉ်းစား။ ဘုရားဟောအတိုင်း ပဋ္ဌာန်းကျမ်းအရ ကာလမခြားဆိုတာ အနန္တရပစ္စည်းပြောတာနော်။ သတ္တဝါတွေကို အရင်ပြောမယ်။

ဥပမာ 'ခို' ဆိုပါတော့ ကြားလိုက်တယ်နော်။ အသံကို ရှုမယ်သာ ကြံတယ်။ ခိုပုံက ပေါ်မနေဘူးလား။ (ပေါ်ပါတယ် ဘုရား...)။ ကာလမခြားသွားပေါ်တာ မဟုတ်လား (မှန်ပါတယ်ဘုရား...)။ အမေလို့ပြောလိုက်မယ်။ အမေဆိုတဲ့စကား မဆုံးသေးဘူး။ ပုံပေါ်မနေဘူးလား၊ (ပေါ်နေပါတယ်ဘုရား...)။ ကာလမခြားဆိုတာ အဲဒါကိုပြောတာနော်။ နားလည်တယ်နော်။

ဒီလိုပဲ အသက်ရှူလိုက်တယ်ဆိုရင်ပဲ ကိုယ်မှာသိတာသိတယ်။ ရှူလိုက်တယ်ဆိုရင်ပဲ မျက်နှာ ကိုယ်အမူအရာ ကပ်ပါမနေဘူးလား။ (ပေါ်ပါတယ်ဘုရား...)။ တန်းပေါ်တာနော်။ အဲဒီပေါ်တဲ့ အာရုံသည် စိတ်ကျက်စားရာ အာရုံပဲ။ နားလည်ပြီလား။ (လည်ပါပြီဘုရား...)။ အဲဒီအာရုံကို ကပ်ပြီနေတယ်ဆိုရင် တဏှာ၊ အဲဒီအာရုံကို ဆက်ရင်လည်း တဏှာ၊ သဘောပေါက်ပြီနော်။

ပိုင်းလော့ဆရာတော် - ဇာတိမလာရေး နှင့် နိဗ္ဗာန်အမြင်

ငါးဒွါရမှာ အာရုံသိပြီး ကာလမခြား မနောတံခါးမှာ အာရုံသိဖြစ်ပုံကို မြတ်စွာဘုရားပေးတဲ့ဥပမာက နေပူချိန်မှာ အရွက်ကျနေတဲ့ သစ်ပင်တစ်ပင်က သစ်ကိုင်းပေါ် ငှက်တစ်ကောင်နားလိုက်တယ် ဆိုပါစို့။ သစ်ကိုင်းလှုပ်သွားချိန် မြေပြင်မှာ အရိပ်ကထင်နေပြီတဲ့။ အဲဒီ ဥပမာအတိုင်းမှတ်ပါ။

တဏှာလာပုံ

ပေါ်လာတဲ့အာရုံကို ဆက်ရန်အတွက် ဒီကတဏှာလာဖို့အရေး၊ ထိုထို ပုံသဏှာန် အရိပ်တွေကို ပထမ အတုံးအခဲ အထည်လို့ ထင်မှတ်ရသေးတယ်တဲ့။ အထင်မှားရသေးတယ်။ ဒီလို အထင်မှားတော့မှ ငါ-ငါ့အိမ် ဒီလိုထင်တာ။ သဘောပေါက်ရဲ့လား။ ပေါ်တဲ့ အာရုံအရိပ်ကို အကောင်ထင်သေးတာ၊ အဲလို အကောင်ထင်တော့မှ ဒါဟာ ငါ့အိမ်၊ ငါ့သားသမီးလို့ သတ်မှတ်တာ။ သဘောပေါက်တယ်နော်။ အဲဒီနစ်ခုကို ဘုရားရှင်က ဘယ်လိုအမိန့်ရှိလဲဆိုရင် အစိုင်အခဲ၊ အတုံးအခဲလို့ ထင်မှတ်တယ်ဆိုရင် သက္ကာယဒိဋ္ဌိလို့ခေါ်တယ်။ အာရုံသိသဘောလေးကို အကောင်အထည်လို့ ထင်တာနဲ့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိလို့ခေါ်တယ်။ သေသေချာချာ မှတ်ပါနော်။ အာရုံသိဆိုတာ ဘာကြောင့်လဲဆိုတာ နောက်တော့ရှင်းပြပါမယ်။

တစ်ခါပေါ်တာကို အကောင်အထည်လို့ ထင်တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် နယ်နိမိတ်ဆိုတာ ပေါ်လာတော့ ငါ ငါ့အိမ်လို့ထင်မှတ်တာ ဒိဋ္ဌိ၊ နယ်နိမိတ်ခြားလိုက်တယ်ဆိုရင် ဒိဋ္ဌိပေါ်တာပဲ။ ဒီတော့မှ တဏှာက ဒီအာရုံကို ကပ်ထားပြီး ဆက်မယ်တဲ့။ ငါ့အိမ်အတွက် ငါပိုင်တဲ့အိမ်အတွက် ဘာလုပ်ဦးမယ်လို့ ဆက်တာ။ ဒီလို ဆက်ပြီးတော့မှ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ချလိုက်တယ်။ ဥပဒါန်ကိုကူးတော့တာနော်။ ဒါဟာ ငါ့အိမ်ကြီးပဲ။ ငါ့အိမ်အတွက် ဥပဒါန်ကိုကူးလိုက်ပြီ။ လက်ဆင့်ကမ်းပြီးတော့ ဘာလုပ်မယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချလိုက်ရင် နှလုံးအိမ်က အရှိန်ထွက်လာပြီ၊ နားလည်ပြီနော်။ အင်မတန်သိမ်မွေ့တယ်နော်။

ဘုရားရှင်ရဲ့ဉာဏ်တော်ကြီးက အင်မတန်မြင်နိုင်ခဲ့တဲ့ တရားကို မြင်ခဲ့တယ်။ တဏှာဆိုတာသည် အကောင်အထည် ရှာလို့မရဘူးနော်။ အမြင်မှား အထင်မှား နယ်ပယ်က ဒီတော့ ပေါ်တဲ့အာရုံကို အကောင်အထည် ထင်လိုက်ကာမှ တဏှာကဝင်တာ၊ အာရုံကို ဆက်လို့ရတာ၊ ပေါ်တဲ့အာရုံကို အမှန်အတိုင်းသိလို့ရှိရင် တဏှာဟာ လာလို့မရဘူး၊ နားလည်တယ်နော်။

တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ တစ်ပေါင်းတည်း

မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးရဲ့ ကျေးဇူးနော်။ ဆရာတော်ကြီးက တဏှာရယ်၊ မာနရယ်၊ ဒိဋ္ဌိရယ်ကလည်းပဲ တပေါင်းတည်းပဲတဲ့။ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ဆိုရင် ဒီအမြင်မရဘူးနော်။ ကြိုက်တဲ့စာပေဖတ် တပေါင်းတည်းဆိုတဲ့စကားကို သုံးနိုင်ဖို့ဆိုရင် နောက်ထပ်နှစ်ပေါင်းများစွာ လေ့လာလိုက်ဦး။ မလွယ်ဘူး။ ဆရာတော်ကြီးက ဆရာကောင်းတွေဆီက နှစ်ပေါင်းများစွာ ကျင့်ရင်းနဲ့ ပြောတဲ့စကားမို့လို့ ဘုန်းဘုန်းတို့လဲပြောနိုင်တာ၊ နားလည်ပြီလား။ (နားလည်ပါပြီဘုရား...)။ တဏှာရယ်၊ မာနရယ်၊ ဒိဋ္ဌိရယ်က တစ်ပေါင်းတည်းနော်။ အဲဒီဒုရဟာ ခွဲလို့မရဘူးတဲ့။

နှုတ်တစ်ရာ စာတစ်လုံး၊ စာတစ်ရာ ပုံတစ်ချပ်၊ ရှေးစကားအတိုင်း ပုံစံထုတ်ရင် ဒီပုံစံဆိုရင်သဘောပေါက်လွယ်မယ်။

ပိုင်းလော့ဆရာတော် - ဇာတိမလာရေး နှင့် နိဗ္ဗာန်အမြင်

သူတို့ဝင်လာပြီဆိုရင် သံသရာချဲ့ပြီ၊ သူက အာရုံပေါ်မှာ၊ အမြင်မှားတာ၊ အမြင်မှားတာက အထည်ထင်လိုက်တယ်။ သူ-ငါ ထင်လိုက်တယ်။ သိတဲ့ အာရုံတစ်ခုပေါ်မှာ လက်ခံဆုံးဖြတ်လိုက်တယ်ဆိုရင် ဒီသုံးခု တစ်ခါတည်း ပါသွားတာပဲ။ ထပ်ပြောမယ်၊ အာရုံ လက်ခံဆုံးဖြတ်တဲ့အခါ အရေးကြီးတယ်။ ဒီလို လက်ခံဆုံးဖြတ်တယ်ဆိုရင် အထည်ထင်တယ်။ သူ-ငါ ထင်တယ်ဆိုရင် တဏှာပါတော့မယ်၊ မနိုင်တော့ဘူး။ ဒါဖြင့် အာရုံအပေါ်မှာ "အမှန်အတိုင်း" ဆုံးဖြတ်နိုင်ရင် သူတို့မလာဘူးလို့ မှတ်၊ နားလည်ပြီနော်။

အာရုံအပေါ်၌ အမှန်အတိုင်း ဆုံးဖြတ်နိုင်သော ပညာအလင်း

အာရုံအပေါ်မှာ အမှန်အတိုင်း ဆုံးဖြတ်နိုင်တဲ့ပညာက ဘုရားပွင့်မှ ပေါ်မှာနော်။ ဒီတော့ အဲဒီအာရုံကို အမှန်အတိုင်းသိအောင် အာရုံအကြောင်းကို ဘုန်းဘုန်းတို့ လေ့လာလိုက်တဲ့အခါ နံပါတ်(၂)အကွက်ကို ဘုန်းဘုန်းတို့ လေ့လာရမယ်။ အာရုံသည် နံပါတ်(၂)အကွက်မှာပဲ ဘုန်းဘုန်းတို့ အဖြေပေါ်တယ်။

ဘုန်းဘုန်းမေးမယ် ၊ အိပ်ပျော်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ယောက်ကို အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အထိအတွေ့ တိုက်မယ်။ ခြင်္ကိုက်တယ်ဆိုရင် မနောအသိ ပေါ်ပါ့မလား။ (မပေါ်ပါဘူး ဘုရား .....။ သိပါ့မလား။ (မသိပါဘူး ဘုရား)။ သူ့အတွက် အာရုံဆိုတာ ရှိပါ့မလား။ (မရှိပါဘူး ဘုရား...) ။

ဒါဖြင့် နိုးတဲ့အခါကျ မရှိဘူးလား။ (ရှိပါတယ်ဘုရား...)။ ဘယ်လိုလုပ်သိသွားသလဲ။ နိုးတဲ့အခါ ဒီအာရုံ ဘာလို့သိလိုက်တာတုန်း။ ရိုးရိုးလေးပဲ မေးခွန်းတစ်ခုမေးပါမယ်။ ဖြေကြည့်ပါ။ ဆင်ဆိုပါတော့၊ နားထဲမကြားလိုက်ဘူးလား။ (ကြားပါတယ်ဘုရား..)။ မနောမှာရော မပေါ်လိုက်ဘူးလား။ ဒါဟာ ဘယ်လိုလုပ် ပေါ်တာတုန်း။ ဘာလို့ ကြားရတာတုန်း။ ကြားတာနဲ့တပြိုင်နက် မနောမှာဘာလို့ ပေါ်တာတုန်း။ အဖြေရှာပါ။ သူ့ကိုအဖြေမှန်ထုတ်နိုင်ရန် ဟိုဘက်က(၃)အကွက်ကို မကူးနိုင်ဘူး။ တဏှာ မကူးနိုင်ဘူး။ ဘယ်လိုအကြောင်းကြောင့် သိတာတုန်း။ ဘာလို့သိတာလဲ၊ စဉ်းစားနော်။

ခုနေ ကိုယ်နေတဲ့အိမ်ကို တွေးလိုက်ပါဦး။ ဘုန်းဘုန်းပြောတဲ့ ကိုယ်နေတဲ့အိမ်၊ ကြားလိုက်တယ်နော်၊ အိမ်ပုံမပေါ်ဘူးလား။ (ပေါ်ပါတယ်ဘုရား...)။ ဘယ်လိုလုပ်ပေါ်ရတာလဲ။ ကလေးတွေလိုဖြေရင် ကြားလို့ပေါ်တာပါ ဘုရားလို့ ဖြေမယ်နော်။ အကြောင်းတော့ရှိပါတယ်။ ဒီအာရုံအကြောင်းကို ကောင်းကောင်းသိရမယ်။ ဘာလို့ပေါ်တာလဲဆိုတာက ဘုရားဉာဏ်တော်နဲ့ အခက်ခဲဆုံး ကျက်စားခဲ့တဲ့နေရာတဲ့။ နံပါတ် ၂အကွက်နော်။ သစ္စာဟာ ဘာသစ္စာလဲ။ (ဒုက္ခသစ္စာပါ ဘုရား...)။ ဒါဖြင့် အာရုံသိဆိုတာသည် ဒီအချက်ပဲ။ ဒီ (၅)ခုပေါင်းစပ်တာတဲ့။ ဒါဟာဘုရားရဲ့အလုပ် ၊ ဘုန်းဘုန်းတို့ အလုပ်မဟုတ်ဘူး။ ကိုယ်တိုင် ကိုယ်တရားရှုမှတ်လို့လဲ ပေါက်မယ်ထင်နဲ့။ သိမှာလည်းမဟုတ်ဘူး။ နားလည်ပြီလား။

ပိုင်းလော့ဆရာတော် - ဇာတိမလာရေး နှင့် နိဗ္ဗာန်အမြင်

မြတ်စွာဘုရားရှင် ပြုခဲ့သောခဲယဉ်းသောအရာ

ဒီတော့ မိလိန္ဒမင်းကြီးနဲ့ ရှင်နာဂသိန် အမေးအဖြေ ဟိုတုန်းက ရှိတယ်နော်။ မိလိန္ဒပညာကျမ်း စာအုပ်ထဲပါတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ မိလိန္ဒမင်းကြီးက ရှင်နာဂသိန်ကို မေးတယ်။

မေး။ ။ အရှင်ဘုရား၊ မြတ်စွာဘုရားရှင် ပြုခဲ့သော အင်မတန်ပြုနိုင်ခဲ့သော ခဲယဉ်းသောအရာ ရှိပါသလားတဲ့ မေးတယ်။

ဖြေ။ ။ ရှိပါတယ် မင်းကြီး တဲ့။

မေး။ ။ ဘယ်လိုအရာပါလဲ ဘုရား။

ဖြေ။ ။ အာရုံသိတဲ့နေရာမှာ အခဲယဉ်းဆုံးပဲတဲ့။ အဲ့ဒါကိုဖော်ထုတ်တာတဲ့။

အာရုံသိဆိုတဲ့နေရာမှာ စိတ် စေတသိက်တွေ ပါတာကို ခွဲထုတ်တာဟာ ဘုရား အခဲယဉ်းဆုံး လုပ်ခဲ့တာတဲ့။ ဥပမာ လှေလေးနဲ့ ပင်လယ် ထဲကိုသွားတယ်။ တစ်ယောက်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို လွှတ်လိုက်တယ်ပေါ့နော်။ ပင်လယ် ရေဆိုတာ အင်ဓာတ်အရသာ တစ်မျိုးတည်းမဟုတ်လား။ (ဟုတ်ပါတယ် ဘုရား.....)။ အဲဒီ အင်အရသာ တစ်မျိုးထဲကို လျှာနဲ့တို့ကြည့်ပြီး မြစ်ရဲ့အရသာကို ပြန်ခွဲထုတ်ပေးပါတဲ့။ ဒါဟာ ဂင်္ဂါမြစ်ရဲ့အရသာ၊ ဧရာဝတီ၊ ချင်းတွင်း၊ စစ်တောင်း စသည်ဖြင့်... ခွဲလို့ လွယ်ပါ့မလား။ (မလွယ်ပါဘူး ဘုရား...)။ အဲ့ဒါမှလွယ်ရင် လွယ်လိမ့်ဦးမယ်။ အာရုံသိသဘော တစ်ချက်မှာ ဘာတွေပါဝင် ပေါင်းစပ်တယ်ဆိုတာ ခွဲရအခက်ဆုံးလို့မှတ်ပါ။

ဥပမာဆိုရင် ဘုန်းဘုန်းက "ဆင်" လို့ပြောလိုက်တာကို နားမှာကြားလိုက်တယ်နော်။ (တင်ပျံဘုရား....)။ မနောမှာပုံမပေါ်လိုက်ဘူးလား။ (ပေါ်ပါတယ် ဘုရား...)။ အဲ့ဒီအချိန်မှာ ဒါဟာဖြင့်စိတ်၊ ဒါဟာ စေတသိက်၊ ဝေဒနာ သညာ ခွဲပါ့မလား။ ရပါ့မလား။ (မရပါဘူးဘုရား....)။ ပင်လယ်ရေကမှ ခွဲရလွယ်ဦးမယ်။ အာရုံသိကို သဘောပေါက်ရင် တဏှာ မလာတော့ဘူး။ ဒါဟာအရေးအကြီးဆုံးပဲ၊ နားလည်ပြီလား ။ ဒီတော့ တဏှာမရှိရင် ဘာပေါ်တာတုန်း။ နိဗ္ဗာန် ပေါ်တာလို့မှတ်ပါ။

တဏှာလာပုံ

နိဗ္ဗာန်ပေါ်ရေးသည်.... မှတ်ပါ။ ဆရာထံ နည်းမခံပဲ ကိုယ်တိုင် ကိုယ်အားထုတ်ရင်တော့ ပေါ်မှာမဟုတ်ဘူး။ ပထမသိအောင်နာရမယ်။ ဉာတပဒိညာဉ် အားဖြင့် ဒါဟာနိဗ္ဗာန်လို့ သိအောင်နာရမယ်။ သိပြီးတော့မှ ကျင့်ရမှာ။ ပြန်ပြောမယ်။ ဒါဟာ နိဗ္ဗာန် ပဲလို့ ဆုံးဖြတ်ချက် ကျအောင် တရားနာရမယ်။ ဘုရားဟော တရားတော်တွေကို နာရမယ်။ ဟုတ်ပြီ သဘောပေါက်ပြီလို့ သိသွားရင် ဆက်ကျင့်ရုံပဲ ရှိတော့တယ်။ မသိသေးဘဲကျင့်ရင် တစ်သက်လုံး သိလာမှာမဟုတ်ဘူး။ ဘာကြောင့် ဘုန်းဘုန်းပြောလည်းမေး၊ ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြားသိမှသာလျှင် တဏှာအစပ် ပြတ်မှာ သဘောပေါက်ရဲ့လား။ ဆရာမကူပဲနဲ့ တရားကိုသိလာတာဟာ ဘုရားနဲ့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓ နှစ်ပါးပဲရှိပါ တယ်။ နားလည်ပြီနော်။

ကိုယ်တိုင်ကိုယ် နိဗ္ဗာန် မသိဘဲနဲ့ တရားထိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များဟာ ဘယ်တော့မှ သိလာမှာမဟုတ်ဘူး။ အားထုတ်ရင်း နိဗ္ဗာန်နီးပြီလို့သာပြော၊ ဘယ်လိုပြောပြော နိဗ္ဗာန်အကြောင်း မသိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဘယ်လောက်ပဲ အချိန်ကုန်ခံပြီး အားထုတ်နေပစေ၊ သေသာသွားရော သိလာမှာမဟုတ်ဘူး။ ဆရာမရှိဘဲနဲ့ နိဗ္ဗာန် ကိုသိတာ ဘုရားနဲ့ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ နှစ်ဦးပဲရှိတယ်။ ဘာကြောင့်လဲလို့မေးရင် ဘုရားပါရမီ ဖြည့်ခဲ့တဲ့အား လက္ခဏာ ကိုယ့်မှာအပြည့်အစုံ မလာခဲ့လို့ပဲ။ ဘုရားလက္ခဏာ၃၂ပါး ပြည့်စုံတယ် ဆိုရင်တော့ ဟုတ်တာပေါ့။

တစ်ခါ ဘုရားသာသနာအတွင်းမှာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအလောင်း မရှိကောင်းဘူးတဲ့။ ဒါကြောင့် သတိပေးနေတာပါ။ ဘုန်းဘုန်းတို့အနေနဲ့ ပထမအရေးအကြီးဆုံးက ဒီဖက်က နံပါတ်(၂)အကွက်။ အာရုံသိဆိုတဲ့ သဘောတရားဟာ

ပိုင်းလော့ဆရာတော် - ဇာတိမလာရေး နှင့် နိဗ္ဗာန်အမြင်

ဘာကြောင့်ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို ဘုရားဟောအတိုင်း ဆရာသမားနဲ့ နည်းခံပြီး ပိုင်းခြားနားလည်အောင် သင်ရမယ်။ သိလို့သဘောပေါက်ပြီဆိုရင် အာရုံပေါ် အမှန်သိရင် ဒိဋ္ဌိမလာတော့ဘူး။ (အမြင်မှား)မလာတော့ဘူး။

သူမလာရင် မာနရော၊ (မလာပါဘူးဘုရား)။ တဏှာရော (မလာပါဘူးဘုရား...)။ ဒါဖြင့် တဏှာမရှိရင် ဘာပေါ်တုန်း။ (နိဗ္ဗာန် ပေါ်ပါတယ်ဘုရား....)။ ဒါဟာ နိဗ္ဗာန်ပါပဲလို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ကျပြီဆိုရင် ဆက်ကျင့်တော့ ရပါပြီ။ မသိသေးပဲနဲ့ ကျင့်လို့တော့တစ်သက်သိမှာ မဟုတ်ဘူးလို့မှတ်၊ နားလည်ပြီနော်၊ ပြန်ပြောမယ်။ ကျမ်းဂန်အရ အရေးကြီးလို့ ပြောနေတာနော်။ ဆရာမရှိဘဲနဲ့ ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြားနားလည်တာ ပိုင်းခြားသိတာဆိုလို့ ဘုရားနဲ့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ နှစ်ဦးပဲရှိတယ်။ သဘောပေါက်ပြီလား ။ အားလုံးဟာ ဆရာအကူအညီနဲ့မှ နိဗ္ဗာန်ကိုသိရတာ။ တခြားမကြည့်နဲ့၊ ပညာအရာမှာ အင်မတန်ကြီးတဲ့ သာဝကတွေထဲမှာ အကြီးဆုံးဖြစ်တဲ့ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ် ကိုပဲကြည့်။ သူတိုင်သူ နိဗ္ဗာန်သိလို့လား.....? စဉ်းစားလေ။ အရှင်အဿဇိမထေရ်က တစ်ချက်လေးဟောလိုက်တာနဲ့ သဘောပေါက်သွားပြီ၊ ဟုတ်ပြီလို့ တန်းမြင်တာနော်၊ ဆရာပါရတယ်။ သဘောပေါက်ပြီနော်။ နောက် ရဟန္တာတော့လည်း သူများဟောတာကို ကြားနာရင်းနဲ့ ရဟန္တာ ဖြစ်သွားတာ။

ဒါဖြင့် ပညာအရာမှာ အလွန်ကြီးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တောင် ဆရာပါသေးတယ်ဆိုတော့ အားလုံးဟာ အရေးမကြီးဘူးလား။ ဒါဖြင့် နိဗ္ဗာန် ဆိုတာ ပထမသိအောင် (ဉာတပဋိညာဉ် ဆိုတာ) သဘောပေါက်အောင် နာရလိမ့်မယ်။ ပိုင်ပြီဆိုမှ ဆက်ကျင့်တော့၊ တစ်နည်းအားဖြင့် ဝိပဿနာဆိုတာ လောကီမဂ် ၊ မဂ်တို့မည်သည် နိဗ္ဗာန်ပေါ်စမြဲ၊ လောကီမဂ်က စပြီးကျင့်မှ လောကုတ္တရာမဂ် ဖြစ်မှာပေါ့ ၊ နားလည်ပြီနော်။

တရားကျင့်မည့်သူတို့အဓိကသိရန်

အရှုခံဖြစ်တဲ့ နံပါတ်(၂) အကွက်သည် ဘုရားရှင်ဉာဏ်တော်နဲ့ အခက်ခဲဆုံး ကျက်စားခဲ့တဲ့အလုပ် ဒါကို ဘုန်းဘုန်းတို့ ဘုရားဟောအတိုင်း ပြန်သင်ရမှာ ဒီလိုသင်တဲ့အခါ အဘိဓမ္မာကျမ်းကို အခြေခံရတယ်။ အဘိဓမ္မာကျမ်းဟာ မပါလို့မရဘူး။ ဘုရားက အမိန့်ရှိပြီးသား။ ဒါဟာ ငါဘုရားကိုယ်စား ထားခဲ့တာလို့နော်။ စာပေ ကျမ်းဂန်ကို လက်လွှတ်လို့မရဘူး။ စာမတတ်လို့လည်း မဖြစ်ဘူး။ တတ်စရာမလိုဘူးလို့ ပြောတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အမှားပဲ။ အရေးကြီးတယ်နော်။ ဒါတွေဟာ ဘုရားဟောတွေပဲ။ အဓိက ကျမ်းဂန် ကိုအခြေခံရတယ်နော်။

ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးကို အာနန္ဒာမထေရ်က မေးတယ်။ အရှင်ဘုရား.... ဘုရားမရှိတဲ့နောက်မှာ (အိန္ဒိယဆိုတာ သိတဲ့အတိုင်းပါပဲ) ကျင့်စဉ်တွေအများကြီး ပေါ်လာလိမ့်မယ် ဘုရားတဲ့။ ရှုပ်ရှက်ခတ်ကုန်မှာ သိတယ်နော်။ ဒီတော့ ဘယ်ကျင့်စဉ်ဟာ ဘုရားဟောအစစ်ဆိုတာကို တပည့်တော်တို့ ခံယူရင်ကောင်းမလဲလို့ အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်က ကြံမေးထားတယ်။ ဘုရားရှင်က အာနန္ဒာတဲ့ ဘယ်နေရာကလာလား၊ ဘယ်ကမ္မဋ္ဌာန်းရိပ်သာကလာလား၊ ပြောချင်တာက ဘယ်လောက် နာမည်ကြီးပစေပေါ့နော်။ သူတို့နိုင်ငံမှာ အစုံရှိတာကိုး။ ဒီလိုလာပြီး နည်းပေးပါစေ။ သူပေးတဲ့နည်းတွေကို ချက်ချင်းလည်း မငြင်းလိုက်ပါနဲ့။ ချက်ချင်းလည်း လက်မခံလိုက်ပါနဲ့။ လက်ခံပြီးလည်းမကျင့်နဲ့၊ ငြင်းလည်း မငြင်းနဲ့ဦးတဲ့၊ ငါဘုရားဟောခဲ့တဲ့ ကျမ်းစာတွေရှိတယ်။ သုတ္တံရယ်၊ ဝိနည်းနဲ့ အဘိဓမ္မာရယ်ရှိတယ်။ ညီတယ်ဆိုရင် ငါဘုရားတရားလို့မှတ်ပြီး ကျင့်ပါတဲ့။ မညီရင် မကျင့်ပါနဲ့တဲ့နော်.... နားလည်ပြီနော် ။

ဝိပဿနာလည်း ဒီအတိုင်းမှတ်ရမယ်။ ကျမ်းနဲ့ညီမှ ဝိပဿနာ ဖြစ်ရမယ်။ မညီရင် မမှန်ဘူးလို့ မှတ်လိုက်ပါ။ ရဲရဲတင်းတင်းပဲ ကိုင်ရလိမ့်မယ်။ အခု ဘုန်းဘုန်းတို့ ကြည့်ရမှာ ကျမ်းနဲ့အညီ နိဗ္ဗာန် ဆိုတာ ဘာလဲဆိုတော့ နိ-ဝါန။ ဒါဟာ ကျမ်းနဲ့ညီပြီးသား။ သူက တဏှာမရှိခြင်းသဘော၊ တဏှာမရှိဘူးဆိုတော့ တဏှာ မရှိအောင်လည်း ရှေ့မှာပေါ်တဲ့ အာရုံအသိမှာ စိတ်-စေတသိက် ရုပ်တွေ ပေါင်းစပ်ထားတယ်ဆိုတာ သိရင် ဒီအာရုံပေါ်မှာ အမှန်သိရင် တဏှာမရှိဘူး။ အမှန်သိဖို့ အရေးကြီးတယ်။ အဲ့ဒါကို သမ္မာဒိဋ္ဌိခေါ်တယ်။ မဂ္ဂင်ခေါင်းဆောင်ဆိုတာ အမြင်မှန်ကိုပြောတာ။

ပိုင်းလော့ဆရာတော် - ဇာတိမလာရေး နှင့် နိဗ္ဗာန်အမြင်

တစ်နည်းအားဖြင့် ဒီဦးရဟာ ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရုပ် ၊ သဠာယတန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ အဲ့ဒီဦးရကို တစ်နည်းအားဖြင့် ခန္ဓာငါးပါး လို့ခေါ်တယ်။ ဘယ်လိုခေါ်လဲ ။ (ခန္ဓာငါးပါး ပါဘုရား....)။ အဲဒီခန္ဓာငါးပါး ဆိုတဲ့စကားမှာပဲ လည်တော့တာပဲ။ ခန္ဓာဆိုတဲ့ စကားဟာ ရှေ့မှာခံထားတော့ လူတွေမျက်စိ လည်နေကြတယ်။

ခန္ဓာရှင်းတမ်း

ဘုန်းဘုန်းမေးမယ်၊ ခန္ဓာဆိုတာသည် မြန်မာစကားလို့ ထင်မနေဘူးလား။ (ထင်ပါတယ် ဘုရား....) ။ မဟုတ်ဘူး။ ပါဠိစကားပါ။ ခန္ဓာဆိုတာ အပေါင်းစုလို့ အဓိပ္ပာယ် ရတယ်။ အစုမှန်ရင် ခန္ဓာလို့သုံးတယ်၊ ပြတယ်။ အဘိဓာန်ကျမ်းမှာ ခန္ဓာ = အစုအပေါင်းလို့ ပြတယ်။

ဥပမာ **ဓမ္မက္ခန္ဓာ** ဆိုတာ ကြားဖူးတယ်နော်၊ တရားအစုတဲ့။ ဘယ်လိုဟာလဲလို့ ဆရာတော်ကြီးများ မေးကြည့်တော့ မင်္ဂလာသုတ် မှာဆိုရင် **"ပဋိရူပဒေသ ဝါသောစ၊ ပုဗ္ဗေစ ကတပုညတာ အတ္တသမ္မာပင်္ဂါမိစ... ဇေတံမင်္ဂလမုတ္တမံ"** ဆိုရင် တစ်စု။ အဲဒါကို တစ်ခန္ဓာခေါ်တယ်။ ဂါထာလေးတွေစုထားတယ် မဟုတ်လား။ အဲဒီလို တစ်ခန္ဓာ တစ်ခန္ဓာလေးတွေကို စုပြီး ဘုရားဟောထားတာ (၈၄၀၀၀) ရှိတယ်တဲ့။ ဒီတော့ ခန္ဓာဆိုတဲ့ စကားသည် အပေါင်းအစုမှန်ရင် သုံးခွင့်ရှိတဲ့စကား။ ဒီကိုယ်လုံးကြီးလည်း ခန္ဓာပဲ။ ဆံပင်ကနေ ကျင်ကြီး ကျင်ငယ်ထိ အကုန်ပါတယ်။ (၃၂)ပါးသော ကောဠာသတွေ ပေါင်းစုထားတာ၊ ထသွားရင်ရော ကွဲပွဲမလား (မကွဲပါဘုရား....)။ ဟုတ်တယ်။ ဒါကြောင့် ခန္ဓာလို့ ပြောတာ။

၂-အကွက် ဒုက္ခသစ္စာတဲ့၊ ခန္ဓာငါးပါး ဆိုတာ ဒီခန္ဓာ ဒီကိုယ်လုံးကြီးကိုပဲ ပြောတာမဟုတ်ပါဘူး။ ဒီဘက်က ငါးပါးအစုကို ပြောတာပါ။ ဒီကိုယ်လုံးကြီးနဲ့ ဒီငါးပါး ရောရင်မရဘူး။ ဒီကိုယ်လုံးကြီးကို ခန္ဓာငါးပါးလို့ ထင်ရင်လွဲပြီ။ မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက အချို့ကျမ်းတွေမှာ ခန္ဓာငါးပါး တုံးကြီးလို့သုံးတယ်။ တကယ်တမ်း ဆရာတော်ဘုရားကြီး သုံးတဲ့အခါကျတော့ ဩဠာဒီလို မဟုတ်တော့ဘူး ။ အာရုံ - ဒွါရ မွေးတဲ့ခန္ဓာလို့ သုံးသွားတယ်။ ခင်ဗျားတို့ တရားရူပါဆိုတော့ ကျုပ်က ရှုခိုင်းတာက ခွေးဟောင်တဲ့ခန္ဓာကို ရှုခိုင်းတာမဟုတ်ဘူးလို့လဲ သုံးသွားတယ်။

တချို့ကျမ်းတွေမှာ ဆရာတော်ဘုရားက ခန္ဓာငါးပါး တုံးလို့ သုံးတဲ့အခါသုံးတယ်။ အဓိကလိုရင်းကို နောက်ပိုင်းမှာ ဟောသွားတာက နည်းနည်းတော့ ဉာဏ်ကစားရမယ်နော်။ ရှေ့ပိုင်း ဟောသွားတာနဲ့ မတူဘူး။ နောက်ပိုင်း ခန္ဓာဝန်ချခါနီး ဟောတဲ့တရားတွေဟာ တအားမြင့်တယ်။ ခန္ဓာငါးပါး တုံးလို့ မသုံးတော့ဘဲ အာရုံ-ဒွါရ မွေးတဲ့ခန္ဓာ၊ ခွေးမဟောင်တဲ့ခန္ဓာ လို့ သုံးတယ်။ ဒါဟာ ဒီခန္ဓာငါးပါးကို ရှုခိုင်းတာပဲ။ ဒီခန္ဓာငါးပါး နဲ့ ဒီကိုယ်လုံးကြီး ဟာ မတူဘူး။ တူတယ်ထင်ရင် မှားလိမ့်မယ်။ နားလည်ပြီလား။ (မှန်ပါ့ဘုရား.....)။

စဉ်းစား၊ စကားကိုက **ခန္ဓာချုပ်တာမြင်ရင် နိဗ္ဗာန်၊ ခန္ဓာ နိရောဓော နိဗ္ဗာန်** ဆိုတော့ စဉ်းစား၊ မသေခင်မှာမြင်ရမဲ့ နိဗ္ဗာန် ဖြစ်နေတာကိုး၊ ဒါကြီး သေမှ မြင်ရမယ် ဆိုရင် ဟုတ်ပါသလား၊ (မဟုတ်ပါဘူး ဘုရား....)။ သဘောပေါက်ပြီနော်။ မသေခင်ထဲက နိဗ္ဗာန် မြင်ရမယ်လို့ ပြောထားတယ် မဟုတ်လား။ ဒီတော့ ဒီခန္ဓာနိရောဓကို တွေ့မှ မသေခင် နိဗ္ဗာန် တွေ့မှာပေါ့။ တွေ့လိုတယ်နော်။ ဒါဖြင့် ဒီခန္ဓာသည် ဘယ်လိုသဘောပေါ်သလဲဆိုတော့ **အာရုံဒွါရ တိုက်ချိန်မှာ** ပေါ်တာ။ အဲဒီအချိန်ကို ဘုရားက ဘဝလို့ခေါ်တယ်နော်။ အဲဒီ ခန္ဓာကို ဘုန်းဘုန်းတို့ သဘောပေါက်အောင် မှတ်ရမှာနော်။

ပိုင်းလော့ဆရာတော် - ဇာတိမလာရေး နှင့် နိဗ္ဗာန်အမြင်

အာရုံသိ ခန္ဓာငါးပါးသည် ဘဝတစ်ခုလုံးရဲ့ ဖွားသေ

သူသည် ဘဝတစ်ခုလုံးပဲဆိုတာကို နားလည်ရမယ်။ အာရုံမသိရင် အိပ်ပျော်နေတဲ့အချိန်ကို ဘုရားက ဘဝမြဲတယ်လို့ အမိန့်ရှိတယ်။ အိပ်ပျော်ချိန်မသိဘူး ဘဝမြဲတယ်တဲ့။ သေခါစ ခန္ဓာကိုယ်လုံးကြီးရှိတယ်။ စဉ်းစားပါ။ အာရုံတွေ သိပါ့မလား။ (မသိပါဘူးဘုရား...)။ သူ့ကို ရွှေတွေဆင်ထားတယ်။ ဝတ်ကောင်းစားလှတွေ ဝတ်ပေးထားမယ်။ ကောင်းကောင်းမွန်မွန် ထားတယ်ဆိုရင် သိပါ့မလား။ (မသိပါဘူးဘုရား...)။ ဒါဖြင့် အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ကို ဘဝရှိတယ် ပြောမလား။ မရှိဘူးပြောမလား။ (မရှိပါဘူးဘုရား...)။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူ့မှာ အာရုံသိမလာတော့လို့ ဒီခန္ဓာ မရှိတော့ဘူး။ ဒါမရှိရင် ကိုယ်လုံးကြီးရှိသော်လည်း ဘဝမရှိဘူး။ ကိုယ်လုံးကြီးကတော့ မသာဖြစ်ခါစ ဒီအတိုင်းပဲ။ အိပ်ပျော်လည်း ဒီအတိုင်းပဲ။ သဘောပေါက်ရဲ့လား။ သူ့ကို ဘဝမယူဘူးနော်။ ဒီအာရုံသိကိုသာ ဘဝယူရမှာနော်။ ပြန်ပြောမယ်။ နည်းနည်းတော့ စဉ်းစားရမယ်။ ဘုရား တရားတော်က အလွန်နက်ရှိုင်းတယ်။

ဒီကိုယ်လုံးကြီးတွေ အိပ်ပျော်သွားပြီဆိုပါတော့၊ ခြင်္သေ့ကိုက်ရင် သိပါ့မလား။ (မသိပါဘူးဘုရား...)။ မသာနဲ့ သိပ်မကွာဘူးနော်။ သေခါစဆိုရင်ရော သိပါ့မလား။ (မသိပါဘူးဘုရား...)။ ဒါဖြင့်ဘဝဆိုတာသည် ဒီကိုယ်လုံးကြီးလို့ ယူတာ မဟုတ်တာတော့ သေချာပြီ။ ဒီခန္ဓာငါးပါးအစုံကိုသာ ဘဝလို့ယူရမှာ။ သဘောပေါက်ပြီလား။ အဲဒီငါးခုပေါင်းတော့မှ အသိပေါ်လာတာကို ဘဝလို့ ယူရမှာနော်။ ဒါကိုသာ ဘုရားက ဒုက္ခသစ္စာလို့ခေါ်တာ။ လိုရင်းက အဲဒါပဲ။ ဘဝအစစ်က အဲဒါပဲ။ ဘဝဆိုတဲ့ အသိပေါ်တာကို ဖွားမြင်တယ် ခေါ်တယ်။ အသိပျောက်သွားတာကို ဘဝသေတယ်လို့ခေါ်တယ်။ အဲဒါမှ ဖွားသေအစစ်။ နားလည်ကြပြီလား။ အသိလေးဖြစ်ပေါ်တာကို ဘဝလို့ခေါ်တာ။ ဇာတိဖြစ်လိုက်တာ၊ ပျောက်သွားတာက ဇရာ၊ မရဏ၊ ဖွားသေ။ ဘဝရဲ့ ဖွားသေဆိုတာ "သူ၊ သူ့ကို တကယ်တွေ့နေမှာ" အသံကြားလိုက်တယ်။ မနောပေါ်တယ်ဆိုရင် ဒီမှာလည်း ဖွားသေ၊ ဒီမှာလဲဖွားသေ ပြီးရင်ပျောက်သွားတယ်။ ဒါဆို ဘဝမရှိတော့ဘူး။ သိသဘောလေးပေါ်တာ ဖွားသေပဲ။ **ဘဝတစ်ခုလုံးနော်၊ အစိတ်အပိုင်း မယူနဲ့။ ဘဝတစ်ခုလုံး ယူရမှာ။ 'ကိုယ့်ဘဝတစ်ခုလုံးရဲ့ ဖွားသေ' ဟာ ကြားသိ ကြံသိ အသက်ရှူတယ်။ ထိသိ မနောမှာကြံသိ၊ အဲဒီအသိလေးပျောက်သွားတဲ့ ဖွားသေဟာ ဘဝတစ်ခုလုံးရဲ့ ဖွားသေဆိုတာကို ဆုံးဖြတ်ချက်ရဲရဲချာ နားလည်ပြီနော်။ အဲဒီလို ဆုံးဖြတ်ချက်ကျပြီဆိုရင်တော့ ဘုန်းဘုန်း ရဲရဲ အာမခံတယ်။ တရားရပြီလို့ ဘုရားအလိုကျရောက်ပြီ။**

ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ-ခန္ဓာဖြစ်ပေါ်ပုံ

ဒါဖြင့် အာရုံသိသဘောဆိုတဲ့ ဘဝဟာ ဘယ်လို ပေါင်းစပ်ဖြစ်ပေါ်တယ်ဆိုတာကို ဘုရားဟော အဘိဓမ္မာကျမ်းနဲ့ အကျဉ်းဆုံး နားလည်လွယ်အောင် သင်ရအောင် အဘိဓမ္မာကျမ်းဆိုတာ အားလုံးသိတဲ့အတိုင်းပါပဲ။ ကျယ်လည်း ကျယ်ဝန်းတယ်။ နက်လည်းနက်ရှိုင်းတယ်နော်။ အတတ်နိုင်ဆုံး ကြိုးစားပြီးတော့ ဒါကို ခြုံသင်ပေးမယ်နော်။

နူတ်တရာ စာတစ်လုံး၊ စာတစ်ရာ ပုံတစ်ချပ်တဲ့၊ ရှေးစကားရှိတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ပုံစံနဲ့ သင်တာဟာ ပိုပြီးခရီးရောက်တယ်လို့ မှတ်ပါ။

ပိုင်းလော့ဆရာတော် - ဇာတိမလာရေး နှင့် နိဗ္ဗာန်အမြင်

* ကျောက်ခဲနှစ်လုံးကို အားနဲ့ခတ်ပါက "မီး" ထွက်သကဲ့သို့

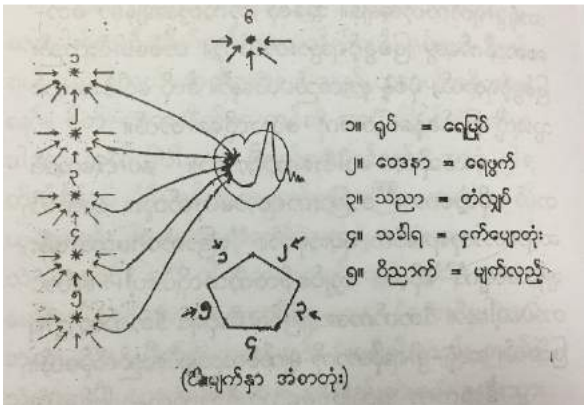
* ကောင်းကင်၌ "လျှပ်စစ်လက်" သကဲ့သို့

အဓိက ပရမတ္ထတရားသည် ဘယ်နှစ်ပါးရှိလဲဆိုတော့ လေးပါးရှိတယ်။ စိတ်ရယ်၊ စေတသိက်ရယ်၊ ရုပ်ရယ်၊ နိဗ္ဗာန်ရယ် ဒါပဲရှိတယ် မဟုတ်လား။ ဒါသည် တကယ့်အရှိတရားနော်။ စိတ်-စေတသိက်မှာ တခါ အာရုံသိဖြစ်တဲ့အခါမှာ ဒါတွေ ဘယ်လိုပါသလဲ ကြည့်ရအောင်နော်။ အာရုံ-ဒွါရတိုက်ချိန်မှာ (ဒီပဲရင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး အဆုံးအမကိုယူရအောင်။ မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားရဲ့ အဆုံးအမဟောစဉ်လဲ ပါရမှာပဲ။ ခုလို ဝါရင့်ဆရာတော်တွေရဲ့ အဆုံးအမတွေ ပေါင်းစုပြီးပါတော့ ပိုမကောင်းဘူးလား)။ (ကောင်းပါတယ်ဘုရား...)။ **ပုဂ္ဂိုလ်စွဲ မထားနဲ့နော်။ (တစ်ပါးတည်း ဉာဏ်နဲ့ သုံးတဲ့အခါ၊ စကားလုံးရွေးတာ အားနည်းတဲ့အခါ နည်းသွားတတ်တယ်။ ဒီပဲရင်းဆရာတော်ဘုရားကြီးလဲ ရဟန္တာလို့ သမုတ်တာပဲ။)၏ ရွှေကျင်သာသနာပိုင်ကြီးနော်။ "အာရုံသိ ပေါ်တာဟာကွယ် ကျောက်ခဲနှစ်လုံးကို အားနဲ့ခတ်သလိုပဲတဲ့"** အာရုံသိဖြစ်ပေါ်ပုံကို အကျဉ်းဆုံးနည်းနဲ့ ပြခဲ့တယ် မှတ်ပါ။ တခြားနည်းနဲ့ ပြမယ်ဆိုရင် အကြာကြီးပြရလိမ့်မယ်။ အဘိဓမ္မာကျမ်းသာ ချပြရင် အကုန် အိပ်ငိုက်ကုန်မယ်။ နောက်ဥနာရီနဲ့ မပြီးဘူး။ ဒါကို ကျဉ်းလိုက်တာနော်။ အာရုံသိ သဘောပေါ်တာသည် ကျောက်ခဲနှစ်လုံးကို အားနဲ့ခတ်သလိုပဲတဲ့။ ကျောက်ခဲနှစ်လုံးကို အားနဲ့ခတ်လိုက်ရင် မီးလေးပွင့်သွားတယ် မဟုတ်လား။ (တင်ပျံဘုရား...)။ အာရုံဒွါရတိုက်တဲ့အချိန်။ အဲဒီလိုတိုက်တဲ့ အချိန်မှာ စိတ်-စေတသိက်တွေ ဖြစ်ခွင့်ရသွားတယ်တဲ့။ တပေါင်းတည်း ဖြစ်ခွင့်ရတယ်။ ပုံစံနဲ့ နားလည်မယ်နော်။ ဒီလိုပေါင်းသွားလို့ ဖျတ်ခနဲပေါ်တာကို ဖဿ လို့ခေါ်တယ်။

ဖဿ ဆိုတာ ပေါင်းလောင်တာပဲ။ "ပေါင်းလောင်တယ် ဆိုတဲ့စကား" တခြားကရတာ မဟုတ်ဘူး။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားဆီက ရတာမှတ်။ "ခြောက်ပါးဖဿ ဖျန်းဖျန်းထလျက်" ဆိုတာ လျှပ်စစ်လက်သလိုပဲပေါ့ ။ လောင်တာပဲပေါ့နော်။ ဒီဘက်က အာရုံဖြစ်မယ်ဆိုရင် ဒီဘက်ဒွါရဖြစ်မယ်၊ အာရုံ-ဒွါရဆိုတာကို မျက်စိလည်ချင် လည်လိမ့်မယ်။

ဒီဖက်က အသံဖြစ်ခဲ့သော် ဒီဖက်ကနားဖြစ်မယ်၊ သဘောပေါက်တယ်နော်။ အာရုံ-ဒွါရတိုက်တဲ့အချိန် အဲဒီအချိန်ကျမှ ရုပ်တွေပေါင်းလောင်တာနဲ့တပြိုင်နက် ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ် လေးခုသည် ပေါင်းစုခွင့်ရတယ်တဲ့။ ဝိညာဉ် ဆိုတာသည် ဘယ်ကလာလဲဆိုတော့ သူသည် စိတ်ရဲ့အမည် ဖြစ်နေတယ်။ အဘိဓမ္မာမှာ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရသည် စေတသိက်ရဲ့အမည်ဖြစ်နေတယ်။ ဘယ်ကလာလဲဆိုတော့ စိတ်တချက်ပေါ်ရင် ပါပြီးသားတဲ့။

ဖျတ်ခနဲပေါ်တဲ့အခါ ဒီမှာပေါ်တဲ့ဆီ လာပေါ်တာတဲ့။ သူ့အလိုလို ပေါ်ခွင့်မရဘူးနော်။ ပင်မစိတ်က ဒါနော်။ အာရုံဖြစ်တဲ့ စေတသိက်က ဒါတွေပဲတဲ့။ နောက် (၅၂)ပါးရှိတယ်ဆိုတာ ဝေဒနာမှာ ၁၊ သညာမှာ ၁၊ သင်္ခါရမှာ ၅၀ လို့ခွဲလိုက်တယ်။ တစ်ပေါင်းတည်းနော်။ ပင်မစိတ်က တစ်ခုတည်းပါတာ။ တပေါင်းတည်းဖြစ်တာ။ သူ့အလိုလိုလည်း စိတ်တစိတ်ထဲပေါ်မနေဘူး။

ပိုင်းလော့ဆရာတော် - ဇာတိမလာရေး နှင့် နိဗ္ဗာန်အမြင်

အာရုံ-ဒွါရ တိုက်ချိန်မှာသာဖြစ်ပြီး တစ်ပေါင်းတည်းပါသွားတာ။ ဒီတော့မှ “သိ” ဆိုတဲ့ သဘောတရားဖြစ်လိုက်တာ။ ဆိုင်ရာအာရုံ သိပေါ့နော်။ နားမှာဆိုရင် အသံအာရုံသိ ဖြစ်လိုက်တယ်။ မျက်စိမှာဆိုရင် အဆင်းအာရုံသိ၊ နှာခေါင်းမှာဆိုရင် အနံ့အာရုံသိ၊ လျှာမှာဆိုရင် အရသာ အာရုံသိ၊ ကိုယ်မှာဆိုရင် အတွေ့ထိ အာရုံသိ၊ စိတ်မှာဆိုရင် ဓမ္မာရုံ အာရုံသိ ဖြစ်လိုက်တယ်။ အဲဒါဟာ အဘိဓမ္မာရဲ့ အနှစ်သာရပဲ။

အာရုံသိသဘော ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုမှတ်ရန် နည်းပေးပုံ

ဒီတော့ ပရမတ္ထတရားရုပ်ကို ဘာသာပြန်တဲ့အခါ ဖောက်ပြန်မှု သဘောတဲ့။ ဥပမာနဲ့သွားမှ ပိုလွယ်မယ်။ ရုပ်ကို ဘုန်းဘုန်းတို့ရှုတဲ့အခါ ဖောက်ပြန်တဲ့သဘောဆိုပြီး ရွတ်လို့မရဘူး။ ရုပ်လို့ ရွတ်ပြီး မရှုရဘူး။ ရှုတဲ့အခါ ရုပ်က ဒီလိုမတွေ့ဘူး။ ရုပ်လို့မပြောဘူး။ သူကရေမြုပ်လို့ ပြတယ်။ ရေမြုပ်လို့ ဖြစ်နေတယ်တဲ့။ ဘယ်လိုရေမြုပ်လဲဆိုတော့ အချိုရည်ပုလင်းတွေကို ဖန်ခွက်ထဲ ဖောက်ထည့်တဲ့အခါ အမြှုပ်မထဘူးလား။ (ထပါတယ်ဘုရား...)။ လေဘောလုံးလေတွေလို့ပဲနော်။ ကြည့်ရင်းနဲ့ ပျောက်မသွားဘူးလား။ (ပျောက်သွားပါတယ်ဘုရား...)။ အဲဒီအတိုင်းတွေ့ရမယ်။ ဟုတ် မဟုတ်ကြည့်ရအောင်။ မနောမှာ အာရုံသိကို ရုပ်ဖက်က ကြည့်ရမယ်နော်။

ဘုန်းဘုန်းက သစ်ကုလားအုတ်လို့ ပြောလိုက်မယ်။ ဘုန်းဘုန်းပြောလိုက်တယ် အသံကို နားကနေ ကြားလိုက်ရတယ်။ ကာလမခြား မနောမှာ ပေါ်တယ်နော်။ လည်ပင်းရှည်နဲ့ သစ်ကုလားအုတ်ကြီးလို့ ပြောလိုက်တယ်။ ကြားလိုက်တယ်နော်။ (တင်ပါ့ဘုရား...)။ ဒီကဖွဲ့လိုက်တော့ ပုံရိပ်ပေါ်မလာဘူးလား။ (ပေါ်လာပါတယ်ဘုရား)။ အဲဒါကို နောက်စိတ်အာရုံက အဖြေမှန် ထုတ်ကြည့်လိုက်ပါ။ ပျောက်မသွားဘူးလား။ (ပျောက်သွားပါတယ်ဘုရား...)။ ရေမြှုပ်လို့ပဲ။ သဘောပေါက်ရဲ့လား။ ပျောက်သွားတာ အမှန်နော်။ ရပြီနော်။

နောက်ဥပမာ "ကိုယ်နေတဲ့အိမ်ဆိုရင်..." မကြားလိုက်ဖူးလား။ (ကြားပါတယ်ဘုရား...)။ အိမ်ပုံဖော်လိုက်တယ် တဖြေးဖြေး ပျောက်မသွားဘူးလား။ (ပျောက်သွားပါတယ်ဘုရား...)။ ရေမြှုပ်လို့ပဲ။ သဘောပေါက်တယ်နော်။ အချိုရည်ပုလင်းထဲမှာရှိတဲ့ ရေမြှုပ်လေးဟာလဲ တဖြေးဖြေး ပျောက်မသွားဘူးလား။ (ပျောက်သွားပါတယ်ဘုရား...)။ အဲဒီအချိန်မှာ ကျွန်တော်ဟာ ခင်ဗျားရဲ့အိမ်လို့ ပြောရဲ့လား။ (မပြောပါဘူးဘုရား...)။ စကားမပြောဘူးနော်။ ပညတ်စကားလုံးလဲမရှိ၊ ပုံသဏ္ဍာန် ပညတ်လဲမရှိ။ အထည်ပညတ်လဲမရှိဘဲဖော် ပျောက်သွားတယ်။ တချက်ရပြီနော်။

ဝေဒနာဘက်က ကြည့်မယ်ဆိုရင်လည်း ဝေဒနာလို့ မရှုရဘူးတဲ့။ နာကျင်တယ်လို့ မရှုရဘူးတဲ့။ ဘယ်လိုရှုရလဲဆိုတော့ သေသေချာချာ မှတ်ပါ။ ရေပွက်လို့တွေ့ရတယ်တဲ့။ နာတာကျင်တာ မဟုတ်ဘူးနော်။ ခံစားမှုသဘောလို့လဲ မယူနဲ့။ ဒါက နားလည်အောင်ပြောတာ။ တကယ်တွေ့ရတာက ရေပွက်လို့တွေ့ရတာနော်။ နာတယ် နာတယ်ဆိုတယ် စကားနဲ့မတွေ့ဘူးနော်။ အဲဒီလိုဆို တွေ့မှာမဟုတ်ဘူး။ ရေပွက်လို့တွေ့မှ ဝေဒနာတွေ့မှာတဲ့။ သဘောပေါက်ပြီလား။ ပူတယ် အေးတယ်လို့ မကြည့်ရဘူးနော်။ တကယ်ကြည့်ရင် ဘုရားက ရေပွက်လို့တဲ့...။

ဥပမာ- ထမင်းအိုးတည်တဲ့အခါ၊ ဆူတဲ့အခါ ပွက်မလာဘူးလား။ (ပွက်လာပါတယ်ဘုရား...)။ ဒီလို ပွက်ပြီးရင် ပျောက်မသွားဘူးလား။ (ပျောက်သွားပါတယ်ဘုရား...)။ ထိဆိုရင် သိလိုက်တာနဲ့ ပျောက်သွားတယ်။ ဝေဒနာဘက်ကလည်း ရေပွက်လို့ပဲ ပျောက်သွားတယ်တဲ့။ နားလည်ပြီနော်။ သညာဘက်က ကြည့်ရင် တံလျှပ်လိုတွေ့ရမယ်တဲ့။ မှတ်သားတယ်လို့ မတွေ့ရဘူး။ မှတ်သားတယ်ဆိုတာ စကားလုံးသက်သက် တံလျှပ်လိုတွေ့ရမယ်တဲ့။

သင်္ခါရဘက်ကကြည့်ရင် ငှက်ပျောတုံးလို့ တွေ့ရမယ်တဲ့။ အနှစ်မရှိဘူးတဲ့။ ငှက်ပျောတုံးကို တဖက်စီခွာလိုက်။ နောက်ဆုံးပိတ် ကိုင်စရာကျန်ပါ့မလား(မကျန်ပါဘူးဘုရား...)။ အဲဒီအတိုင်း မှတ်ရမယ်တဲ့။

ပိုင်းလော့ဆရာတော် - ဇာတိမလာရေး နှင့် နိဗ္ဗာန်အမြင်

ဝိညာဏ်ဖက်ကကြည့်ရင် မျက်လှည့်လိုတွေ့ရမယ်တဲ့။ တကယ်မဟုတ်ဘူးလို့ သိရမယ်၊ 'သိ' ဆိုတဲ့အရာမှန်သမျှဟာ ခန္ဓာငါးပါး လို့မှတ်ပါ။

ဥပမာ-ငါးမျက်နှာအံ့စာတုံးလို ငါးဖက်က လှည့်ကြည့်တာ။ ငါးမျိုးလုံး တပြိုင်နက်ကြည့်လို့ မရဘူးနော်။ သိဆိုရင် ပေါ်တဲ့အခါ 'တစ်မျိုးတည်း' ကြည့်ရမှာ။ ရှုတဲ့အခါ 'တမျိုးတည်း' ပဲကြည့်ရမှာနော်။ ဘုရားရှင် နည်းပေးခဲ့ပြီးသား။ အဲဒီအထဲမှာ အများဆုံး ဘုရားဟောပြီး ရဟန္တာတာက သညာဘက်က များတယ်။ ကျမ်းအရကြည့်တာ တော်တော်များများက သညာဘက်ကကြည့်လို့ ရဟန္တာ-တာ များတယ်တဲ့။ တံလျှပ်လိုမြင်တာ အရှင်းဆုံးပဲတဲ့။

တံလျှပ်ပမာ(ဘဝ)ခန္ဓာ

တံလျှပ်ဆိုတာ မြင်ဖူးတဲ့သူရှိတယ်။ တချို့ကျတော့ မမြင်ဖူးဘူး။ သမင်တစ်ကောင်သွားရင် ညာဘက် မျက်စိ လည်သွားတယ်တဲ့။ သဲကန္တာရဘက်ကို မျက်စိလည်သွားတယ်တဲ့။ မနက်ကျတော့ သဲကန္တာဘက်ကို ရောက်သွားတယ်။ နေကပူလေ ရေကငတ်လာလေပဲ။ ဒီလို သွားရင်းနဲ့ နေကပူလွန်းတော့ အငွေ့ထလာတယ်။ အပူရှိန်က ငွေ့ထလာတော့ အဝေးကကြည့်ရင် အနိမ့်အမြင့် နေရာလေးတွေက ရေဒိုင်လိုထင်ရတယ်။ သဘောကပေါက်တယ်နော်။ (ကတ္တရာလမ်းတွေကိုလည်း သတိမထားမိလို့၊ နေ့ဆို အနိမ့်အမြင့် နေရာလေးတွေမှာ ရေလို့မှတ်ထင်ရတယ်။ အနားသွားကြည့် မရှိတော့ဘူး။) သမင်လေးကလဲ အနိမ့်အမြင့်နေရာကို ရေရှိတယ်မှတ်လို့ပြေးတယ်။ အနားရောက်ရင် ပျောက်သွားပြန်ရင်နဲ့ပဲနော်။ အနားဝန်းကျင်ကို ကြည့်လိုက်တော့လည်း ဒီအတိုင်းပဲ ။ နောက်ဆုံးပိတ် သေသာသွားရာ ၊ ရေမတွေ့ဘူး။

လူတွေဟာ အဲဒီ ဥပမာလိုပဲတဲ့။ ပင်ပန်းနေကြရတယ်။ တံလျှပ်ရေထင်ပြီးလိုက်တဲ့ခါ "လိုက်လေ လိုက်လေ ငါတ်မပြေသည် ပန်းခြေလက်ကျ ရှိတုံ့စွာသို့ " လို့ ပြတယ်။ ဒီတော့ ဘုန်းဘုန်း တို့ဟာ တွေးသမျှ အတွေးတွေကို အကောင်ထင်တာဟာ တံလျှပ်ကို ရေထင်သလိုပဲ ဟုတ်မဟုတ် စဉ်းစားကြနော်။

ရနေ မျက်စိမှိတ်ထားတယ်။ မျက်နှာပုံ အိမ်ပုံတွေ ဖော်လိုက်တယ်။ ဒီတခါ အကောင်လို့ ထင်မနေဘူးလား၊ အဲဒါ တံလျှပ်ကို ရေမှတ်တာပဲ။ ငါအိမ်လို့ ထင်လိုက်သေးတယ်။ ဟုတ်ရဲ့လား၊ (ဟုတ်ပါတယ်ဘုရား....)။ ဟိုကပျောက်သွားပြီ။ ဒါကိုပဲ အတင်းခံစားပြီး လိုချင်တော့ အားစိုက်တယ်။ ဒီလို အားစိုက်ပါများရင် နှလုံးအိမ်မှာ အပူဓာတ်ထွက်လာတယ်။ ဒီလို အပူအရှိန်တွေ ထွက်လာပြီဆိုရင် ကံမြောက်သွားပြီ။ ငါ့အိမ်အတွက် ငါဘာလုပ်မယ်လို့ အားစိုက်လေ ပင်ပန်းလေပဲ။ **ဥပါဒါန်က** ရောက်တော့တာပဲ။ **ဆုံးဖြတ်ချက်နဲ့သွားတာကိုး။**

အဲဒီမှာအပူဓာတ်အရှိန်တွေ ပြင်းပြင်းသွားရင် ဇွဲစည်းပုံတွေဟာ ပြောင်းတော့တာကိုး။ ဓာတ်ရိပ် ဓာတ်ခိုးတွေ ပြောင်းတော့တာပဲ။ အဲဒီအရှိန်နဲ့မရပ်ဘဲ သေခဲ့သော် **ဇာတိ၊ အပူရှိန် ဓာတ်ပြင်းပြင်းနဲ့ ဆိုရင် အပါယ်ဇာတိ၊ မာန်လျော့လို့ အအေးဓာတ်အရှိန်ဆိုရင် နတ်-ဗြဟ္မာ** ဇာတိဖြစ်မယ်။ အထက်ဆန်တယ်ပေါ့နော်။ ဒါန-သီလတွေအားကောင်းပြီး အအေးဓာတ်နဲ့သွားရင်တော့ နတ်ဖြစ်မယ်ပေါ့။ သို့သော် အို နာ သေ လွတ်ပါ့မလား။ မလွတ်ဘူးနော်။ ဒီအရှိန်ကို ရပ်နိုင်မှ မထွက်အောင်လုပ်နိုင်မှ ရမှာပေါ့။ **အရှိန်အရှိအတိုင်း တံလျှပ်ကဲ့သို့ မြင်လိုက်လို့ ရှိရင်တော့ ဒီအာရုံတွေဟာ မြဲမလား၊ ပျောက်မလား၊** (ပျောက်ပါမယ် ဘုရား.....)။ **ပျောက်တယ်ဆိုရင် အာရုံကိုကပ်တဲ့ တကရာသည် လာပါဦးမလား** ၊ (မလာပါဘူး ဘုရား.....)။

ဒီနေရာအရေးကြီးဆုံးပဲ။ ဒီငါးခုကို ဘုရားဉာဏ်နဲ့ပို့ ပိုင်းခြားပြနိုင်တာနော်။ စိတ် - စေတသိက်တွေကို ဘုရားက အမည်ပေးထားတာ။ စိတ်ကလည်း မြင်ရတာမဟုတ်။ စေတသိက်ကလည်း မြင်ရတာမဟုတ်ဘူး။ ရုပ်ကလည်း အင်မတန်သိမ်မွေ့တယ်။ ပေါ်ပြီးပျောက်တယ်။ ဘုရားဉာဏ်တော်နဲ့ပို့ ပိုင်းခြားပြနိုင်ခဲ့တာ။ ဒါဟာကိုယ့်အလုပ်

ပိုင်းလော့ဆရာတော် - ဇာတိမလာရေး နှင့် နိဗ္ဗာန်အမြင်

မဟုတ်ပါဘူး။ အဲဒါကို ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရားနဲ့ လက်ခံပြီးတော့ ဟုတ်ပြီလို့ ဆုံးဖြတ်ချက် ချရတယ်။ လက်တွေ့လည်းမြင်ရတယ်။ စိတ်-စေတသိက် ကိုကိုယ်တိုင်မြင်ရမှလို့ သွားမယူနဲ့နော်။ စိတ်ကိုမြင်အောင် စေတသိက်ကို မြင်အောင်လို့ တချို့ ဦးတတ်တာ ရှိသေးတယ်။

စိတ် - စေတသိက်ကို သိမြင်လိမ့်မယ်။ ထိုင်သာထိုင်လို့ တချို့ကပြောကြတယ်။ ဒါဟာ မဖြစ်နိုင်တာကိုပြောတာ၊ လုံးဝမဖြစ်နိုင်ဘူး၊ မြင်ရမှာလည်းမဟုတ်ဘူး၊ ပိုင်းခြားသိစရာအကြောင်း မရှိဘူး။ မမြင်တာမို့ ယုံကြည်မှုနဲ့ သွားရမယ်။

ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါရှင်းတမ်း

ယုံကြည်မှုစကားလေးဟာ အရေးကြီးတယ်နော်။ သဒ္ဓါတရားခေါ်တယ်။ တိပိဋကယောဆရာတော်ဘုရားကြီးရဲ့ ကျေးဇူးအင်မတန်များတယ်။ ဆရာတော်ကြီး ဟောတာကိုမှတ်ရမယ်။ သဒ္ဓါတရားဟာ အရေးကြီးဆုံးလို့ ပြောတဲ့စကား ဘုရားဉာဏ်တော်နဲ့ဟောခဲ့တာ၊ တချို့ကိစ္စ ကိုယ်မြင်တာမဟုတ်ဘူး။ ယုံကြည်မှုနဲ့ သွားရမှာ။ ဘယ်လို ဥပမာပေးလဲဆိုတော့ "ကမ္ဘာ့မြေပုံကြီးကို ပြမယ်ဆိုပါတော့ကွယ်တဲ့၊ ဒီမြေပုံကြီးကို ယုံလားဆိုတော့ အားလုံးဟာ အကုန်လက်ခံယုံကြည်တယ်တဲ့။ မြေပုံကိုကြည့်ပြီး သွားကြတာကို လက်ခံယုံကြည်တယ်တဲ့။ ဒီလိုယုံကြည်တယ် ပြောရအောင်၊ ကမ္ဘာ အနှံ့ကိုရောက်ဖူးလားတဲ့"၊ **ဘာလို့ ယုံကြည်လဲ စဉ်းစား၊ အဲဒါကို ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါလို့ခေါ်တာပဲတဲ့။** မှန်တယ်လို့လက်ခံထားပြီး သွားတော့ ရောက်လည်းရောက်တယ်။ ဒါဟာ သဒ္ဓါတရား။ အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်ကြည့်တော့ အကုန်မှန်သောကြောင့် လက်ခံယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရား။ ကိုယ်မရောက်သော်လည်း ယုံကြည်ရမယ်နော်။ ဒီအတိုင်းပဲ ။

ဘုရားဟာ အရဟတ္တဖိုလ် ရောက်တယ်ဆိုတာကို ယုံကြည်ထားရမယ်နော်။ နိဗ္ဗာန် ဆိုတာကို ပထမ မသိသေးဘူး၊ မရောက်သေးဘူး ထား။ သို့သော် ဘုရားဟောထားတာ ဒါတွေဟာ ဟုတ်တယ်။ "စိတ်-စေတသိက်" ဆိုတာကို လက်ခံရမယ်။ **ကိုယ်တိုင်မမြင်ရသော်လည်း ဘုရားသည် တကယ်မြင်တော်မူခဲ့တဲ့ ဘုရား။ အာရုံသိပေါ်တဲ့နေရာမှာ ဒါတွေ ပေါင်းစပ်တယ်ဆိုတာကို ကိုယ်က စိတ်-စေတသိက် မမြင်ဘူးထား။ "သိ" သဘောပေါ်တာကတော့ အမှန်ပဲ။** အသံကြားလည်း သိလိုက်တယ်။

အရိပ်ထင်တာကိုလဲ သိလိုက်ရတာ အမှန်ပဲ။ ပျောက်တာလဲ အမှန်ပဲ။ အထည်မဟုတ်တာလည်း အမှန်ပဲ။ ဒါဖြင့် **တံလျှပ် ကဲ့သို့ဆိုတဲ့ စကားဟာ မှန်မနေဘူးလား။** ဒီတော်လက်ခံရမယ်။ ယုံကြည်ရမယ်။ နားလည်ပြီနော်။ တံလျှပ်ကဲ့သို့ပဲ ဆိုတဲ့စကားကို လက်ခံယုံကြည်စွာနဲ့ ကျင့်လို့ရှိရင် အာရုံတွေကို ဆက်စရာအကြောင်း မရှိတော့ဘူး။ တကုန်မရှိတော့ဘူး။ သဘောပေါက်ပြီနော် ။

ပိုင်းလော့ဆရာတော် - ဇာတိမလာရေး နှင့် နိဗ္ဗာန်အမြင်

လက်တွေ့ပြုရှင်းခြင်း

ဒါဖြင့် အသက်ကို ရှူလိုက်မယ်ဆိုရင် ကိုယ်မှာလှုပ်တာနဲ့ တပြိုင်နက် ဗိုက်တွေ ကိုယ်တွေ ရင်ဘတ်တွေ ပေါ်မနေဘူးလား။ (ပေါ်ပါတယ်ဘုရား.....)။ အဲဒီပေါ်တာကို ဘယ်လိုရှုရမလဲ ဆိုတော့ တံလျှပ်ကဲ့သို့ ဒီအတိုင်းပဲ ရှုရမှာ။ သိပေးရုံလေးပဲနော်။ နောက်စိတ်အစုက အဖြေထုတ်တယ်လို့ ခေါ်တယ်။ ပေါ်တာကို ရှေ့က အာရုံကို လက်ခံလိုက်တယ်။ အဲဒီလက်ခံလိုက်တာကို နောက်စိတ်အစုက ဆုံးဖြတ်တာ။ ပေါ်တဲ့အာရုံကို လက်ခံဆုံးဖြတ်တယ်လို့ ခေါ်တယ်။ ဒါကို စာပေအရပြောတာနော်။ ဘုန်းဘုန်း အရပ်စကားနဲ့ အလွတ်ပြောတာမဟုတ်ဘူး။

စိတ်ရဲ့သဘောတရားဟာ အာရုံကိုသိတဲ့နေရာမှာ ဝိညာဏ်ပြီးရင် သမ္ပဋိဗျူင်း သန္တိရဏဂုဠော (မနောဒွါရဝဇ္ဇန်း) လို့ အဘိဓမ္မာမှာ ဆိုထားတယ်။ မြန်မာလို.... လက်ခံတယ်။ စုံစမ်းတယ်။ ဆုံးဖြတ်တယ်။ ကျမ်းစာကိုသင်ဖူးတဲ့သူတွေ သိလိမ့်မယ်နော်။ ဘာသိသိ အာရုံသိရင်လက်ခံတယ်။ စုံစမ်းတယ်။ ဆုံးဖြတ်တဲ့ အလေ့အထရှိတယ်။ ဒီတော့ နောက်စိတ်အစုက လက်ခံ စုံစမ်း ဆုံးဖြတ်တော့မှာ ။ **ဆုံးဖြတ်တဲ့အခါ အမြင်မှန်နဲ့ ဆုံးဖြတ်ရမှာနော်။**

အသက်ရှူလိုက်တယ်ဆိုရင် ကိုယ်မှာထိတာနဲ့ မျက်နှာ ကိုယ်အမူအရာ အရိပ်ဟာ တံလျှပ်လိုပဲလို့ ဆုံးဖြတ်ရမယ်။ ငါလို့ ပြာပါတော့မလား? (မပြောပါဘူး ဘုရား.....)။ ကျွန်တော်ဟာ ခင်ဗျားနားခေါင်းပါလို့ ပြောရဲ့လား? ငါလို့ရော ဝန်ခံရဲ့လား? (ဝန်ခံပါဘူးဘုရား.....)။ ပြီးရင် တံလျှပ်ကဲ့သို့ အနှစ်သာရရှိပါမလား။ အဲဒီအတိုင်း သိလိုက်တယ် ဆိုရင် အာရုံဟာ မတည်မြဲတော့ဘူး။ ပျောက်သွားတယ်။ ပျောက်သွားပြီဆိုရင် ငါ-သူ မရှိသောကြောင့် မာနရော လာပါ့မလား။ (မလာပါဘူး ဘုရား.....) ။ မလာရင် တဏှာရော လာလို့ရပါ့မလား။ (မရပါဘူး ဘုရား.....)။ ဒီလောက်သိတယ်ဆိုရင် နိဗ္ဗာန် ပေါ်သွားပြီ၊ ရပြီလား။

ပါရမီဇာတ်ခံအရေးကြီးပုံ

ဒါဖြင့်၊ အရှင်ဘုရားလွယ်လှချည်လား။ အခုပဲ ပေါ်တယ်ဆိုတော့ မြန်လှချည်လားလို့ အောင်းမေ့မယ်နော်၊ တကယ်တော့ ဒါတွေသိလိုရတာနော်။ ဒီအသိရတယ်ဆိုရင် ရပြီ။ ဒီအသိမရသေးရင်တော့ နိဗ္ဗာန်ပေါ်မှာ မဟုတ်ဘူးနော်။ အရှင်ဘုရား... ဒီအသိဟာလည်း အရှင်ဘုရားပြောတော့ လွယ်လွယ်လေးပါလားလို့ အောက်မေ့တယ်၊ မလွယ်ဘူး။

ဘုန်းဘုန်း ဒီပုံစံလေးနဲ့ ဒီအသိဟောနိုင်ဖို့ အချိန်အများကြီးပေးပြီး ကြိုးစားလေ့လာခဲ့ရတယ်။ နောက်စာပေတွေလည်း လေ့လာခဲ့ရတယ်။ အထူးသဖြင့် ရဟန္တာ သမုတ်ခံရတဲ့ မထေရ်ကြီးတွေရဲ့ ဩဝါဒတွေကိုလည်း ခံယူရတယ်။ အကုန်ညှိရတယ်။ ဒီလိုညှိပြီး နှစ်ပေါင်းအကြာကြီး စုဆောင်းတော့မှ ဒီဟောစဉ်ကို ဖော်ထုတ်နိုင်တာပါ။

အခုဟောစဉ်လေးရဖို့အတွက် အလွယ်လေးရတာ မဟုတ်ပါဘူး။ အများကြီး ရှာထားရတာ နားလည်ပြီနော်။ ဒီလိုနှစ်တွေ အများကြီးစုထားခဲ့တာကို တစ်ထိုင်တည်းပြန်ပြီး ဖောက်သည်ချတာ ပြန်ပေးနေတာမှတ်။ အာနန္ဒာမထေရ်လိုတော့ မပြောရဘူးနော်။ (အရှင်မြတ်က ခန္ဓာငါးပါးဆိုတာသည် ဒါပဲဆိုတာကို သိသွားပြီတဲ့ ပြန်ရေကြည့်ကြ...။ ရုပ်၊ ဝေဒနာ သညာ၊ သင်္ခါရ ၊ ဝိညာဏ် ပါနေတယ်နော်။ အဲဒါကို တစ်ဖက်ကကြည့်ပြန်တော့ ဝိညာဏ်ပါမနေဘူးလား။ ဒါကနာမ်၊ ဒါကရုပ် ၊ နာမ်-ရုပ် ပါမနေဘူးလား။ (ပါနေပါတယ်ဘုရား.....)။ အာယတနဆိုတာ စိတ်-စေတသိက် ဖြစ်ခွင့်ရတဲ့အကြောင်း၊ အာရုံ-ဒွါရကို ပြောတာနော်။ ဒါလည်းပါနေတယ်နော်။ အာယတနခြောက်ပါးကို ပြောတာနော်။ ပေါင်းလောင်တော့ ဖဿရော ပါမနေဘူးလား။ (ပါနေပါတယ်ဘုရား....)။ ဝေဒနာလည်းပါတယ်နော်။

ဒါဖြင့် ဒါသည် နံပါတ် (၂) အကွက်ပေါ့။ (တင့်ပါဘုရား.....)။ ဒါကဝိညာဏ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတန၊ ဖဿ ၊ ဝေဒနာ တစ်ပေါင်းတည်းပါတယ်။ ရပြီနော်။ အဲဒီလိုပါတာကို အမှန်အတိုင်းပိုင်းခြားသိရင် ဒီက အ- ပြုတ်သွားတယ်။

ပိုင်းလော့ဆရာတော် - ဇာတိမလာရေး နှင့် နိဗ္ဗာန်အမြင်

ဝိဇ္ဇာ အလင်းဖြစ်သွားတယ်။ ဒီအလင်းဓာတ်နဲ့ (ဘုရားပေးတဲ့အလင်း)နဲ့ ကြည့်လိုက်တော့ ပုံသဏ္ဍာန် အရိပ်တွေဟာ အကောင်ဟုတ်ပါဦးမလား၊ (မဟုတ်ပါဘူး ဘုရား.....)။ တံလျှပ်လို ၊ မြဲမလား ပျောက်မလား။ (ပျောက်ပါမယ်ဘုရား.....)။ ဒီလိုပျောက်တော့ ဒိဋ္ဌိရှိသေးလား၊ (မရှိတော့ပါဘူးဘုရား.....)။ မာနရောရှိသေးလား၊ (မရှိတော့ပါဘူးဘုရား.....)။ တဏှာရောရှိသေးလား၊ (မရှိတော့ပါဘူးဘုရား.....)။ ဒါဖြင့် အစပ်ကဖြတ်တာတော့ အမှန်ပဲ။

အဲ့ဒါကိုသိသွားလို့ အာနန္ဒာမထေရ်က ဘုရားကိုလျှောက်တယ်၊ အရှင်ဘုရား.....အလွယ်လေးပါလားလို့သွား လျှောက်တယ်၊ ပြောမိခဲ့တယ်နော်။ ဘုရားက ဒီလိုမဆိုနဲ့ ဒီလိုမဆိုနဲ့တဲ့၊ **ငါဘုရားဟောတာသိဖို့အတွက် ကမ္ဘာတစ်သိန်းတောင်မှ ပါရမီဖြည့်ခဲ့ရတယ်တဲ့။** (အခုဟောစဉ်ကို ရှင်းရှင်းဉာဏ်မိပြီးသွားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေလည်း ပါလိမ့်မယ်။ ၅၀% ၆၀% အစရှိသဖြင့် ရာခိုင်နှုန်း အစားစားပါပါလိမ့်မယ်၊ လုံးဝမသိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်လည်း ပါလိမ့်မယ် အကုန်လုံးမရနိုင်ဘူးနော်။)

ဘုန်းဘုန်းဟောတာကို သဘောပေါက်တဲ့သူရှိသလို သဘောမပေါက်တဲ့ သူတွေလည်း ရှိတယ်။ ဘာကွာလည်းဆိုတော့ ရင်ထဲကအခံကွာတယ်၊ (အသွေးအသားမှာ သတ္တိအခံတွေ လိုတယ်နော်)။ အာနန္ဒာမထေရ်ကျတော့ ဒါနစတဲ့ကုသိုလ် အစွမ်းတွေထည့်ထားတာ၊ အဲ့ဒီအားတွေကြောင့် ဘုရားဟောတာကို သဘောပေါက်တာတဲ့။ ဘုရားကအမိန့်ရှိတယ်။ "လွယ်တယ်ဆိုရင် တဏှာအစပ် အပြီးဖြတ်လိုက်ပါလားတဲ့" တဏှာအစပ် အပြီးဖြတ်တယ်ဆိုတာ ပေါ်ချင်တာ ပေါ်တော့ ပြတ်နေတာကို ပြောတာနော်။

ပြတ်တာက အကောင်အထည် မယူတော့တာကိုဆိုလိုတာ နားကကြားလဲ၊ မျက်စိဖွင့်လဲ၊ အကောင်မယူနဲ့တော့၊ အသက်ရှူလဲ အကောင်မယူနဲ့တော့၊ ပြတ်နေရမယ်။ လုံးဝပြတ်သွားတာကို ပါဠိလို အရဟတ်လို့ သုံးတယ်။ လေ့ကျင့်ခန်း အောင်သွားရင် တောက်လျှောက်ပြတ်သွားတယ်။ ထိုင်ဆဲလဲ ပြတ်နေမယ်၊ ထိုင်ပြီး တစ်ယောက်ယောက်က ဆဲနေလဲ သူ-ငါ မပေါ်တော့ ပြတ်နေရမယ်၊ ရှုနေရမယ်။

အဲဒီလေ့ကျင့်ခန်းကို အောင်-အောင် လေ့ကျင့်ရမယ်နော်။ ဘုရားက အမိန့်ရှိတယ်။ "သင်ဟာ လွယ်တယ်ဆိုရင် ရဟန္တာဖြစ်ပါတော့လားတဲ့"။ ဒီတော့မှ အာနန္ဒာမထေရ် မာန်ကျတယ်တဲ့။ ချက်ချင်းတော့ မရနိုင်သေးဘူးနော်။ "နည်းတော့"သိသွားပြီနော်၊ မဟုတ်မှန်းသိရင် ပြတ်တာတော့ နည်းသိသွားပြီ။ ပြတ်တယ်ဆိုရင် ဆက်ခံစားနေစရာ အကြောင်း ဘာမှမရှိတော့ဘူးလေ လွတ်ပြီမဟုတ်လား။

အခုနေ သေသွားတဲ့အမျိုးထဲက အင်မတန်ချစ်တဲ့အမျိုးပုံကို ဖော်ကြည့်ပါ။ ဒီအခါ အရိပ်ကလေး မျက်လုံး မျက်ခုံး ပုံပေါ်မလာဘူးလား။ (ပေါ်လာပါတယ်ဘုရား...)။ ပေါ်တာကို နောက်စိတ်က တံလျှပ်လိုသိပြီး ရှုနော်၊ မရှုရင် မေးတွေတင်းပြီး မျက်ရည်ကျလိမ့်မယ်။ ဓာတ်လိုက်သလိုပဲ အင်မတန်မြန်တယ်။ တဏှာ၊ ဥပါဒါန် ၊ ကံဆိုတာသည် လျှပ်စစ်ဓာတ်လိုက်သလိုပဲ အင်မတန်မြန်တယ်။ သဘောပေါက်ရဲ့လား။ အမြင်မှားလိုက်တယ်ဆိုရင် တန်းထိတော့တာပဲ။ သဘောပေါက်ပြီလား။

ပေါ်တဲ့အရိပ်ကို မဟုတ်မှန်းသိလိုက်ရင် မျက်နှာရော အဲ့ဒီအရိပ်ရော ပျောက်သွားတယ်။ နို့မဟုတ်ရင်တော့ မျက်ရည်ကျပြီ။ သဘောပေါက်တယ်နော်။ သေသူရဲ့လက်ရာ၊ ခြေရာလေးတွေမြင်ပြီးတော့ ပုံတွေပေါ်ပြီး ဆက်တယ်ဆိုရင် ဒီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ နိုင်ပါဦးမလား။ မနိုင်မှာသေချာတယ်။ ဒီအဆက်မဖြတ်သေးဘူး။ အရိပ်ကို အကောင်ထင်တာနဲ့ သွားတာပဲ။

ပေါ်တဲ့အရိပ်ကို တံလျှပ်လိုပဲ ပေါ်ရင်းပျောက်နေတယ်လို့ ဉာဏ်ကစိုက်ပြီးသိလိုက်ရင် ပါတ်ဝန်းကျင်ရော၊ ငါရော၊ ပျောက်နေတယ်။ အခု ပြတ်နေမှန်းသိပြီနော်။ ဒီလိုသိလိုက်တာကို လွယ်တယ်လို့ ပြောမှာလား၊ (မပြောပါဘူး ဘုရား.....)။ အာနန္ဒာမထေရ်လိုတော့ လွယ်တယ်လို့ မပြောလိုက်နဲ့နော်။ အခုလို သဘောပေါက်အောင် ပါရမီရင့်ခဲ့လို့ စွမ်းအားကောင်းလို့ သဘောပေါက်ကြတာလို့ မှတ်ပါ။

ပိုင်းလော့ဆရာတော် - ဇာတိမလာရေး နှင့် နိဗ္ဗာန်အမြင်

ဉာဏ်နက်ရှိုင်းပုံအဆင့်ဆင့်

သို့သော် အတိုင်းအတာအရ ရာခိုင်နှုန်း ပြည့်ချင်မှပြည့်မယ်နော်။ ဒီတရားကို အကြောင်းညီညွတ်လို့ ဘုန်းဘုန်း မသေသေးဘူး ဆိုရင်တော့ ဆက်ဟောဦးမှာပဲ။ အခုတခါ တရားနာတာနဲ့ နောက်တစ်ခါ တရားနာတာ တူမှာမဟုတ်ဘူး။ ပိုပြီးသဘောပေါက်လာလိမ့်မယ်။ သိပ်အံ့ဩစရာ ကောင်းတယ်နော်။

ဘုရားရဲ့သာသနာ၊ ဘုရားရဲ့အဆုံးအမတွေဟာ သမုဒ္ဒရာရေလိုပဲတဲ့။ အရသာကတော့ ကမ်းစပ်မှာလဲ အငန်ဓာတ်ရှိတယ်။ ရေလယ်မှာလည်း ဒီအတိုင်းပဲ။ သို့သော် အနက်ချင်းတော့ မတူဘူး။ သဘောပေါက်ရဲ့လား။ တကုန်အစပ် ပြတ်တာတော့ အတူတူပဲနော်။ နိဗ္ဗာန်ပဲနော်။ သို့သော် နက်ရှိုင်းပုံချင်းတော့ မတူဘူး။ နှစ်ကြာလေ ပိုနက်ရှိုင်းလေပဲနော်။ သဘောပေါက်ရဲ့လား။

သို့သော် ဒီအသိလေးကိုတော့ လွယ်တယ်လို့ သွားမပြောလိုက်နဲ့။ လွယ်တယ်ဆိုရင် ဘုရားရှင်မေးတဲ့အတိုင်းပဲ မေးရလိမ့်မယ်။ "ပြတ်ပါတော့လား ၊ ချက်ချင်းရဟန္တာပါတော့လား" လို့မေးရလိမ့်မယ်။ **အပြီးပြတ်သွားတယ်ဆိုရင် အရဟန္တာလို့ ခေါ်တယ်လေ။** သဘောပေါက်တယ်နော်။ ဖြတ်နိုင်ပါ့မလား။ မရသေးဘူး။ မေ့ပြီး ပါ-ပါသွားဦးမှာပဲနော်။

သို့သော် ဒါလောက်သိတယ်ဆိုရင်ပဲ ဝမ်းသာရလိမ့်မယ်။ ဒီလောက်သိတယ်ဆိုရင်ပဲ ဘုရားရှင်က အမိန့်ရှိတယ်။ စူဠသောတာပန်ဉာဏ် လို့ခေါ်တယ်။ လူကိုပေးတာ မဟုတ်ဘူးနော်။ ဉာဏ်ကိုပေးထားတဲ့ အမည်နော်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ 'သောတာ' ဆိုတာ 'နိဗ္ဗာန်ရေအလျင်' လို့ ပြောတာတဲ့။ နဂိုရှိပြီးသား လမ်းကြောင်းကြီးနော်။ နဂိုသဘာဝသည် ပေါ်သမျှ ပျောက်ပြုတာပဲရှိတယ်။ အထည်သတ္တဝါ မဟုတ်ဘူး။ တံလျှပ်လိုပဲ ပျောက်ပြုတာပဲရှိတယ်။ အဲဒီရေအလျင်လို အမြင်မှား အထင်မှားတွေကို ဖယ်လိုက်တဲ့ (ပညာအလင်းနဲ့)။ ပတ္တိ... ဆိုတာ ဉာဏ်နဲ့ထိတွေ့သွားပြီ ဆိုက်တွေ့သွားပြီ။ ရတော့ ရသွားပြီနော်။

အခုနေ မျက်စိမှိတ်ပြီး ကိုယ့်အိမ်တွေ ၊ ကိုယ့်ကိုယ်လုံးတွေကို ဖော်ကြည့်လိုက်ပါဦး။ မဟုတ်မှန်းသိလိုက်ရင် ဉာဏ်နဲ့ထိတွေ့ပြီး ပျောက်သွားတယ်နော်။ တံလျှပ်လို့ သိလိုက်ရင် ပျောက်သွားတယ်။ ဒီလောက်သိဖို့တောင် လွယ်တာမှ မဟုတ်တာ။ ပါရမီဉာဏ်ပါလို့သာ သိရတာလို့မှတ်ပါ။ တစ်လောကလုံး သိမ်းလိုက်လည်းရတယ်။ မျက်စိလေးမှိတ်ပြီး တစ်လောကလုံး ခြုံကြည့်လိုက်၊ ကိုယ့်မျက်နှာကအစ အကုန်လုံးခြုံကြည့်လိုက်၊ ပေါ်တာမြင်ကွင်း တစ်ခုတည်း ဒီမှာပေါ်တာ မဟုတ်လား။ ပေါ်တာကို တံလျှပ်လိုပဲလို့ သိလိုက်တယ်ဆိုရင်ပဲ မြဲမလား ပျောက်မလား... မမြဲဘူး ပျောက်သွားတယ်နော်။ အဲ့ဒီအခါကို တကုန်လာပါ့မလား.... ရတော့ရနေပြီနော်။ သဘောပေါက်တယ်နော်။ သို့သော် အားနည်းတယ်။

ဝိပဿနာဉာဏ် တော့ပြီ။ လောကီမဂ်ဉာဏ်တော့ ပြီ။ လောကီမဂ်ဉာဏ်လို့ ခေါ်တယ်တဲ့။ ဒီကစရာမှာနော်။ ဒီအချိန်မှာ နိဗ္ဗာန်လို့ရော ဆုံးဖြတ်ချက် မချနိုင်ဘူးလား။ ရဲရဲဆုံးဖြတ်ချက်ချလိုက်ပါ။ အဲဒီလိုမြင်တဲ့ အခိုက်မှာ တကုန်မလာသောကြောင့် နိဗ္ဗာန်ပေါ်သွားပြီ၊ မြင်တာသည် နိဗ္ဗာန် မြင်တာတော့ မဟုတ်ဘူးနော်။ ခန္ဓာချုပ်တာကို မြင်လိုက်တာ။ ဒီခန္ဓာ အပေါင်းအစုရဲ့ သဘောကြောင့် **အာရုံသိလိုက်တဲ့အခါ ပျောက်သွားတာနော်။** ပျောက်သွားတာသည် ခန္ဓာချုပ်တာ။ ဘဝတစ်ခုလုံး ချုပ်လိုက်တာ။ ပြန်မလာတော့ဘူး။ ရုပ်-နာမ် ပေါင်းလောင်းတဲ့ သဘောတရားဟာ ပြန်လာပါ့မလား။ **ပြန်မလာတော့ဘူးနော် ။ မလာတာကို နိရောဓ** ခေါ်တယ်။

ပိုင်းလော့ဆရာတော် - ဇာတိမလာရေး နှင့် နိဗ္ဗာန်အမြင်

အရှစ်ခန္ဓာ(၁၁၀)ကို ကာလနှင့်ယှဉ်၍ ရှုမှတ်ရန် အရေးကြီးပုံ

ကာလနဲ့ ဖြတ်ရအောင်နော်။ ခုနက တရားပွဲစခါစက သီလယူခဲ့တဲ့ ကြားသိစိတ်၊ ခံစားမှုအရိပ်တွေဟာ ပြန်လိုချင်ရင်ရပါ့မလား။ (မရတော့ပါ ဘုရား ....)။ ဟုတ်တယ်၊ ရုပ်တွေ၊ စိတ်တွေဟာ မျက်တောင်တစ်ခတ်မှာ စိတ်က ကုဋေပေါင်း တစ်သိန်းကျော်နှုန်း၊ ရုပ်ကဏ္ဍထောင်ကျော်နှုန်း ပေါင်းလောင်းသွားပြီး ပြန်မလာတော့ဘူး။ (အသစ်... အသစ်)ပဲလာမယ်၊ အဟောင်းမလာတော့ဘူး။ သဘောပေါက်ပြီလား။ ဘယ်တော့မှ ပြန်လာမှာ မဟုတ်တော့ဘူးနော်။ ဒါကို နိရောဓလို့ခေါ်တယ်၊ သဘောပေါက်တယ်နော်။ အသက်တစ်ခါရှုမယ်နော်။ ရှုဆဲကာလပေါ်သမျှဟာ ထုတ်ဆဲကာလမှာ ပြန်ပါပုံမလား။ (မပါပါဘူးဘုရား...)။ ရှင်းရှင်းလေးဟာကို ဒီအတိုင်းသွားကြနော်။ အိမ်ရောက်ရင် ဆက်ကျင့်ကြနော်။

တစ်ခါ ထုတ်ဆဲကာလမှာ ပေါ်တဲ့အရိပ် ၊ အမူအရာတွေဟာ ပြန်ရှုရင်ပါပုံမလား။ (မပါပါဘူးဘုရား...)။ ကျန်ခဲ့ပြီ မရှိဘူးလို့ သိရမယ်။ ဘဝတစ်ခုလုံး သေတာနော်။ တစ်ခါပြန်ရှုမယ်။ (ထိရင်း ထိရင်း)နဲ့ ရုပ်-နာမ် ပေါင်းလောင်ပြီးတော့ ချုပ်ငြိမ်းသွားပြန်တယ်။ ပြန်လာပါ့မလား။ (မလာပါဘူးဘုရား...)။ အဲဒီအတိုင်းသွားကြနော်။ ဘာနဲ့ဖြတ်လဲဆိုတော့ ကာလနဲ့ဖြတ်ရတယ်။ နားလည်ပြီနော်။ နေရာနဲ့မသွားနဲ့။ အချိန်ကာလနဲ့သွားပါ။ နေရာနဲ့မလိုက်နဲ့၊ အချိန်နဲ့သွားပါ။ အပေါင်းအားဖြင့် နေရာနဲ့မလိုက်ရဘူးနော်။ အပေါင်းအားဖြင့် ပေါ်သမျှသည် အချိန်နဲ့ယှဉ်သွားရမယ်။

ဒီစကားကို ဘုန်းဘုန်းက ကျမ်းဂန်အလွတ် ပြောတာမဟုတ်ဘူး။ ဘုရားဟောအတိုင်း ပြောတာပါ။ နတ်တွေကြိုက်လွန်းလို့ ငှကြိမ်ကျအောင် ဘုရားဟောရတဲ့ တရားရှိတယ်။ ဥပရိပဏ္ဏာသမှာ ရှိတယ်။ "ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ်" လို့ခေါ်တယ်။ ငှ-ခါတောင် ဘုရားကဟောရတယ်။

အတိတ်ခန္ဓာသို့လည်း အစဉ်မလိုက်ရာ၊ အနာဂတ် ခန္ဓာကိုလည်း မတောင့်တရာ။ အတိတ်ခန္ဓာသည် ချုပ်ပြီးပြီ။ အနာဂတ်ခန္ဓာလည်း ရောက်မလာသေး။ ပစ္စုပ္ပန် ဖြစ်သော သဘောတရားကို ထိုထိုဖြစ်ဆဲခဏ၌သာလျှင် ဝိပဿနာရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် တွန့်တိုခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်းမရှိသော ထိုဝိပဿနာရှုမှုကို အဖန်ဖန် ပွားများရာ၏။

ဘယ်သူသည် မနက်ဖြန်၌ သေရမည်ကို သိနိုင်အံ့နည်း။ ယနေ့ပင်လျှင် အားထုတ်သင့်သော ကုသိုလ်ကောင်းမှု အလုပ်ကို ပြုလုပ်သင့်၏။ ငါတို့မှာ များသောစစ်သည်ရှိသော ထိုသေမင်းနှင့် ချိန်းချက်ထားမှုသည် မရှိသည်သာတည်း။

ဤသို့နေလေ့ရှိသော လွန်စွာအားထုတ်ခြင်းရှိသော နေ့ညဉ့်ပတ်လုံး မပျင်းမရိအားထုတ်သော ထိုရဟန်းကို စင်စစ် "ကောင်းသောညဉ့်တစ်ညရှိသော ရဟန်း" ဟူ၍ ကိလေသာ ငြိမ်းအေးပြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည် ဟောကြားတော်မူ၏" တဲ့။

ဒါက တရားတော်မူရင်း လို့မှတ်ကြပါ။ အကျဉ်း "ဥဒ္ဓေသ"လို့လဲ ခေါ်ပါတယ်။ ဝိပဿနာရှုတယ် ဆိုတာကလည်း... "ဝိပဿနာ = ပညတ္တိံ ဋ္ဌပေတွာ ဝိသေသေန ပဿတီတိ ဝိပဿနာ" ပညတ်ကိုပါယ်စွာ၍ ပရမတ္ထအရှိကို ပညာနဲ့သိမြင်တာ ဝိပဿနာလို့ ဆရာတို့ ဆုံးမထားကြပါတယ်။ ပညာနဲ့ (ပညာဦးစီးသောစိတ်ဖြင့်) သိမြင်တာ ဝိပဿနာ။ အတိတ်ခန္ဓာကို အစဉ်မလိုက်ရဘူးတဲ့... အာရုံသိသဘောကို ခန္ဓာလို့ ပြောတာနော်။ သူဟာချုပ်ပြီးပြီတဲ့ မရှိတော့ဘူးတဲ့။ စဉ်းစား၊ အခုပြောရင်းနဲ့ပဲ မကြားလိုက်ဘူးလား။ (ကြားလိုက်ပါတယ်ဘုရား...)။ မနောမပေါ်ဘူးလား။ (ပေါ်ပါတယ်ဘုရား...)။ ပုံရိပ်တွေဟာ မရှိတော့ဘူးနော် ။ ပြန်တွေးလို့ရောရမလားလို့ စဉ်းစား၊ တွေးလို့ရမှာလား ရှာရအောင်။ သမုတိသစ္စာအားဖြင့် ရတယ်လို့ ပြောမယ်ထား၊ ပရတ္တသစ္စာကို ပြောရအောင်နော်။ ပြန်တွေးမယ်။ တရားပွဲစခါစက သီလယူခဲ့တာကို ပြန်တွေးမယ်။ အမူအရာတွေ ပေါ်မလာဘူးလား (ပေါ်လာပါတယ်ဘုရား...)။ ဒီလိုပေါ်တာသည် ဟိုအချိန်က ရုပ်-နာမ်က ပြန်ပေါ်လာတာလား။

ပိုင်းလော့ဆရာတော် - ဇာတိမလာရေး နှင့် နိဗ္ဗာန်အမြင်

အသစ်ပေါ်လာတာလား။ (အသစ်ပေါ်လာတာပါ ဘုရား...)။ တွေးလို့ရတယ်နော်။ အတိတ်ရုပ်-နာမ်က ပြန်လာပါ့မလား။ (မလာပါဘူးဘုရား.....)။ သဘောပေါက်ပြီလား။

အတိတ်ရုပ်-နာမ်ပြန်လာပါ့မလား ။ အတိတ်ကိုတွေးလို့ကို မရတာဘဲနော်။ အထင်မှားကြောင့် အတိတ်ထင်တာ၊ စောစောကပြောသလိုပဲ အထင်မှားကြောင့် အတိတ်ထင်တာ။ စောစောကပြောသလိုပဲ တံလျှပ်ကို ရေမှတ်ထင်တာလိုပေါ့။ အတိတ်ထင်တာက ဟုတ်မှမဟုတ်တာပဲ။ အခုတွေးလို့ အခုပေါ်တာကို အတိတ်လို့ ထင်နေကြတာ။

အနာဂတ်ခန္ဓာကို မတောင့်တရဘူးတဲ့။ ပေါ်မလာသေးလို့တဲ့။ အာရုံ-ဒွါရ မတိုက်သေးလို့၊ ပေါ်လို့မရသေးဘူး၊ ဟုတ်မဟုတ်စဉ်းစား၊ ခုနေပြောမယ်။ တရားပွဲပြီးရင် အိမ်ပြန်မယ်လို့ တွေးလိုက်တယ်ဆိုရင်ပဲ အမူအရာတွေ ပေါ်မလာဘူးလား။ (ပေါ်လာပါတယ်ဘုရား.....)။

ပေါ်လာတာသည် တရားပွဲပြီးမှ ပေါ်မဲ့ရုပ်-နာမ်လား၊ အခုပေါ်တာလား၊ (အခုပေါ်လာတာပါဘုရား...)။ အခုတွေးလို့ အခုလောင်နေတာ အနာဂတ် ဟုတ်ပါ့မလား၊ (မဟုတ်ပါဘူး ဘုရား...)။ အနာဂတ်တွေးလို့ မရဘူးလေ...။ တကယ့်တရားနယ်ပါယ်မှာ၊ ပရမတ္ထနယ်ပယ်မှာ၊ အနာဂတ်ဆိုတာမှ မရှိတာဘဲ၊ အနာဂတ်ခန္ဓာဆိုတာ မရှိဘူး။ ကာလဆိုတာသည် ပရမတ္ထတရားမဟုတ် ပညတ်တရားဖြစ်နေတယ်။ တကယ်မရှိတဲ့တရား ကာလဆိုတာ တကယ်မရှိဘူး။ တကယ်ဖြစ်နေတာက အာရုံသိ-သဘောတရားကဖြစ်နေတာ၊ စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်တွေနဲ့ တကယ်ဖြစ်နေတာ။ ဒီတော့ အဲဒီ သိ-သဘောတရားကို ကာလအထင်မှား သတ်မှတ်တာ ကာလသည် တကယ်ရှိတာမဟုတ်ဘူး။ လောကနယ်ပါယ်မှာ သုံးပါ၊ အလုပ်ခွင်မှာ မသုံးပါနဲ့။ အလုပ်ခွင်က သိသဘောကို လောကထဲ သွားမသုံးနဲ့ ။ မနက်ဖြန် မရှိဘူးဆိုတာမျိုး သွားမလုပ်ပါနဲ့။ မနေ့ကအကြောင်း လာမပြောနဲ့လို့ မလုပ်ပါနဲ့။

သတိပြုစရာ သစ္စာနှစ်မျိုး

လောကမှာ ကျတော့ လောကမှာအတိုင်းသုံး။ အလုပ်ခွင်ကျတော့ ဒီဘက်ဟာကို ယူမလာပါနဲ့၊ ဒီဘက် ပရမတ္ထနယ်ကဟာကို ဟိုဘက်သွားနယ်မကျော်နဲ့၊ ဟိုဖက်ကဟာလည်း အစူးနာပြီး ခွာမရအောင် မဖြစ်နဲ့။ သမုတိသစ္စာဆိုတာ တကယ်မရှိတာကို သမုတ်တာနော်။ လောကမှာ သုံးရမှာ၊ ရှေးဆရာများရဲ့ ဆုံးမစာမှာ "သမုတိသစ္စာကိုလည်း အစူးမနာပါစေနဲ့ ပရမတ္ထသစ္စာမှာလည်း နယ်မကျော်ပါစေနဲ့တဲ့" အစူးနာနေရင် ပြီးခဲ့တာကို မပြီးနိုင်ဘူး၊ ရှိတယ်ထင်တယ်၊ မရှိတာကို ရှိတယ်ထင်ရင် တရားဟာပေါက်ပါ့မလား၊ (မပေါက်ပါဘုရား.....)။ ရှုထုတ်နေတဲ့အချိန် တောက်လျှောက် အတန်းလိုက်တွေနေရင် ဘယ်တော့မှ ခန္ဓာချုပ်တာမတွေ့ဘူး၊ ကာလမလွတ်ဘူး၊ ကာလပညတ်ကို လွတ်အောင် မရှုနိုင်ရင် မရဘူး။

ပိုင်းလော့ဆရာတော် - ဇာတိမလာရေး နှင့် နိဗ္ဗာန်အမြင်

ကာလသုံးပါးလွတ်မှန်ဗ္ဗာန်

ကျောင်းမှာ အဘွားအိုတစ်ယောက် ကိုယ်မှာရူတဲ့ အိမ်သည်စိတ်ကိုသင်တော့ သူကမမိလိုက်ဘူး။ နားနဲ့ပတ်သက်ပြီး သင်တာတော့ ကောင်းကောင်း နားလည်တယ်နော်။ "ဘုန်းဘုန်းဘုရား အိမ်ပြန်သွားတော့ ကျန်တဲ့အသံတွေ အကုန်ရတယ်ဘုရား။ ပုရစ်အော်တာကျတော့ ဖြတ်မရတော့ဘူးတဲ့"။ (ပုရစ်က တောက်လျှောက်အော်တဲ့အခါကျတော့ ဖြတ်လို့မရတော့ဘူး) ကျောင်းလာလျှောက်တယ်။ ပြန်သင်ပေးရတယ်။ မရပ်နားပေါ်တဲ့ ခန္ဓာကျတော့ ကာလနဲ့ဖြတ်ရတာကိုး။ ဘုရားဟောအတိုင်းပေါ့။ အတိတ်ကို အစဉ်မလိုက်နဲ့ အနာဂတ်ကို မတောင့်တနဲ့ ပစ္စုပ္ပန်မတင်နဲ့ ဒီလိုသွားရမှာနော်။ ကာလနဲ့ ဖြတ်မှရမယ်။

ကိုယ်မှာကျတော့ မရပ်မနားပေါ်တယ်။ အသက်ရှုလဲ သိမနေဘူးလား။ ထုတ်လဲသိတယ်။ ငြိမ်နေလဲ သိတယ်။ မရပ်မနား ပေါ်နေတယ်။ ပုရစ်အော်တာလိုပဲ မရပ်မနားပေါ်နေတယ်နော်။ အဲဒါကို ချုပ်ငြိမ်းတာတွေ့ရင် နိဗ္ဗာန်မြင်ပြီး တဏှာလုံးဝ မလာတော့ဘူး။ သဘောပေါက်ရဲ့လား။ အဲဒါကို ကာလနဲ့ ဖြတ်ရမယ်နော်။ ဒီတော့ အတိတ်ခန္ဓာ အစဉ်မလိုက်ပါနဲ့။ အနာဂတ် မတောင့်တရဘူး။ ပေါ်ဆဲမှာ ပညတ်အထည်ခွာရမယ်။ သတိထားရမှာက ရှုနေဆဲမှာ ဘုရားက ဥပမာပေးသေးတယ်နော်။

ရေပြင်ညီမှာ အရုပ်ရေးသလို ဖြစ်ရမယ်တဲ့။ အာနာပါနသတိ ထိုင်ပြီးရှုတော့မယ်ဆိုရင် ရေပြင်ညီမှာ အရုပ်ရေးသလိုတဲ့နော်။ ရေမှာရေးကြည့်လေ ရေမှာ အရုပ်ထင်ပုံမလား။ (မထင်ပါဘုရား...)။ နောက်မှာရော ဒီအတိုင်းပဲနော်။ ထိရင်း ပျောက်မနေဘူးလား။ အဲဒါကိုရှုရမှာလေ။ ရှုနေဆဲအချိန်မှာပဲ နောက်မှာ ကျန်ခဲ့ပါ့မလား။ (မကျန်ပါဘုရား...)။ ရှေ့မှာရောရှိပါ့မလား။ (မရှိပါဘုရား...)

သိ-သဘောတရားလေးကို ပြောတာနော်။ ကာလနဲ့ပိုင်းခိုင်းတာ အပေါင်းအားဖြင့် ခံစားမှုအားလုံးဟာ ရှုနေဆဲမှာပဲ ထိုအချိန်မှာပဲ မြဲမလား၊ ပျောက်မလား၊ (ပျောက်ပါတယ်ဘုရား...)။ ပြန်လာပါ့မလား၊ (ပြန်မလာပါဘုရား...)။ အနာဂတ်မထိရင် သိလို့ရပါ့မလား။ နောက်မှာရောရှိပါ့မလား၊ ပေါ်ရင်လဲ ဖွားသေ ဖြစ်နေတာကြောင့် ကိုယ့်အသေ ကိုယ်မြင်သွားပြီး ဘဝတရလုံး အသေနော်။ ဒါဆိုရင်လွတ်ပြီ၊ ကျမ်းအကြည့်လိုက်တော့ "နိဗ္ဗာန်ဆိုတာသည် ကာလသုံးပါးမှလွတ်၏"တဲ့။

အနာဂတ်လည်းမဟုတ်၊ အတိတ်လည်းမဟုတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်လည်းမတင် ကာလလွတ်တယ်။ ကာလလွတ်ပြီး ခန္ဓာချုပ်တယ်ဆိုတော့ (အာရုံသိသဘောတွေ ချုပ်တာကို ဆိုတာမှတ်ပါ)။ ဒီတော့ အာရုံကိုချုပ်စပ်တဲ့ တဏှာဆက်စရာ မရှိတော့ဘူး။ အဲဒါမှ အမှန်ဖြစ်လိမ့်မယ်။ လိုက်နိုင်ကြရဲ့လား၊ သဘောပေါက်ကြရဲ့လား။ တရားရဲ့အဆုံးဟာ ဒါပဲနော်။ လိုက်နိုင်ကြရဲ့လား၊ ဉာဏ်ပါးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်လဲ ပါကောင်းပါမယ်နော်။

ဘုန်းဘုန်းတို့မှတ်ရမှာက ဘုရားဉာဏ်တော် ကျက်စားရာ ပြုနိုင်ခဲ့သောအရာဆိုတာ ဒါပဲနော်။ အာရုံ ဒွါရတိုက်တဲ့အချိန် ပေါ်တဲ့ သိသဘောတရားဟာ အထည်မဟုတ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ရမှာနော်။ ဘယ်ဒွါရတိုက်တိုက် မနောမှာ လမ်းဆုံးပဲ ကာလမခြား မနောမှာ လာတာကို မိအောင်ဖမ်းရမှာ။

ပိုင်းလော့ဆရာတော် - ဇာတိမလာရေး နှင့် နိဗ္ဗာန်အမြင်

ပေါဋိလမထေရ်အကြောင်း

ပေါဋိလမထေရ်ကြီး စာတတ်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးကို ရဟန္တာကိုရင်လေး ဆုံးမတာ မာန်ကျိုးအောင်ဆုံးမပြီးတော့ အရှင်ဘုရားလဲ စာတတ်သားပဲတဲ့။ ဘုရားတပည့်တော် ဥပမာပြောမယ်တဲ့။ တောင်ပို့တစ်ခုရှိတယ် ဆိုပါတော့။ တံခါးက ခြောက်ခုရှိတယ်တဲ့။ အဲဒီတောင်ပို့ထဲကို ဖွတ်တစ်ကောင် ဝင်သွားလိမ့်မယ်ဘုရားတဲ့။ အဲဒီဖွတ်ကို ဘယ်လိုဖမ်းမလဲတဲ့။ တံခါး ၅-ပေါက်ကို ပိတ်လိုက်ရတယ်။ နံပါတ်-၆ တံခါးက ထွက်လာရင် ဖမ်းပေါ့တဲ့။ ပေါဋိလမထေရ်ကြီးက သဘောပေါက်ပြီး ရှုမှတ်တော့ မကြာခင် ရဟန္တာဖြစ်သွားခဲ့တယ်။ (ဓမ္မပဒမှာပါတယ်) မနောတံခါးဟာ အဓိကပဲနော်။

ဒီတော့ အသက်ရှူနေဆဲမှာ လှုပ်တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် အမူအရာပေါ်မနေဘူးလား (ပေါ်ပါတယ်ဘုရား...)။ ပေါ်တဲ့အမူအရာသည် တံလျှပ်လို မြဲပြမလား၊ ပျောက်ပြမလား (ပျောက်ပါတယ်ဘုရား...)။ အထည်ပါ-ပျဲမလား (မပါဘုရား...)။ စကားပြောပျဲမလား (မပြောပါဘုရား...)။ ဒါဖြင့် ဝစီပညတ် မလာဘူး။ ပုံသဏ္ဍာန် ပညတ်မရှိဘူး။ အထည်ပညတ် မရှိသောကြောင့် ပျောက်ပြတာအမှန်ပဲ။ ကာလပညတ် အခက်ဆုံးနော်။ ရှုနေဆဲကာလမှာ ဖြစ်ပျက်သမျှသည် ထိုကာလနဲ့အတူ ပြီးဆုံးသွားပြီ။ ဘယ်တော့မှ ပြန်မလာတော့ဘူး။ ရှေ့မှာလဲ ကြိုမရှိ နောက်မှာလဲ မကျန်ခဲ့။ **ထိရင်းပျောက်တာ ဖွားသေ**နော်။ ဒီတော့ လွတ်မသွားဘူးလား။ (လွတ်သွားပါတယ်ဘုရား...)။ ဒါဆိုရင် **တည့်ပြီ** အဲဒီအတိုင်းရှုရင် အမူအရာတိုင်းကို ရှုလို့ရနေမယ်။ ထိုင်မှမဟုတ်ဘူးနော်။ အခုလိုနေရင်းလည်း ရှုလို့ရတယ်။ လျှောက်ရင်းရော၊ (ရပါတယ်ဘုရား...)။

အပေါင်းအားဖြင့် လမ်းလျှောက်တဲ့ အမူအရာအားလုံး အပေါင်းအားဖြင့် အချိန်နဲ့ပိုင်းတယ်လေ။ **နေရာနဲ့ မလိုက်နဲ့နော် နေရာနဲ့လိုက်တယ်ဆိုတာ ပုံသဏ္ဍာန် ပညတ်ရှိမှ နေရာနဲ့ လိုက်လို့ရတာ။** ဗိုက်တွေ ခါးတွေဆိုတဲ့ ပုံသဏ္ဍာန်ပညတ်ပေါ်မှ နေရာပေါ်တာ။ နေရာနဲ့မလိုက်ရဘူး။ **ဘုရားက ကာလနဲ့ဟောထားတာ၊ ဘုရား အဲဒီတရားကို ၄-ခါတောင် ဟောရတယ်လေ။** တစ်ခါဟောတယ် နတ်တွေ တချို့နာရတယ်။ တချို့မနာရဘူး။ ဒီတော့ နတ်ပြည်မှာ အုတ်အုတ်ကျက်ကျက်ဖြစ်တယ်။ ဒီတရားကကောင်းလွန်းလို့ နတ်မျက်လုံးဆိုတော့ ပိုအားရှိတာပေါ့နော်။ ဒါနဲ့ ရဟန်းတစ်ပါးကို ချဉ်းကပ်တယ်။ အရှင်ဘုရား နာပြီးပြီလား မနာရသေးဘူးပေါ့။ တောင်းပါဦးဘုရားဆိုပြီးတော့ ပြောတယ်။ တရားတောင်းပြီဆိုရင် အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် တရားလာနာကြတယ်နော်။

တစ်ခါ နတ်ပြည်မှာ ပြန်သွားပြန်ရင်း ကိုယ်တိုင်နာချင်တဲ့ နတ်တစ်ပါးကလည်း ရဟန်းတစ်ပါးစီ ချဉ်းကပ်ပြီး တောင်းခိုင်းတယ်။ နာမည်ကြီးတရားနော်။ အလုပ်နဲ့အကိုက်ပဲ။ **နေရာနဲ့ မလိုက်ရဘူးနော်။** မှတ်ထားပါ။ **ပုံသဏ္ဍာန် နေရာနဲ့ မလိုက်ရဘူး။** ဝိပဿနာဆိုတာ ရှေးဆရာများ ရေးထားပြီးသားလေ။ ဝိပဿနာရဲ့ သဘောကို ဖွင့်ဆိုထားတာက **"ပညတ္တိံ ဋ္ဌပေတွာ ဝိသေသေန ပဿတီတိ ဝိပဿနာ"**တဲ့။ ပညတ်အားလုံးကို ဋ္ဌပေတွာဆိုတာ ခွာရမှာ၊ ပြီးမှ ဝိသေသေန ပဿတီတိ ဝိပဿနာတဲ့။ ပညတ်အားလုံး ဖယ်ခွာပြီးတော့ အရှိကို အရှိအတိုင်း "ပရမတ္ထတရားအရှိ"က "စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်တွေ" မဟုတ်လား။

အာရုံသိဆိုတာ ပြန်ပေါင်းလိုက်။ စိတ်ရယ်၊ စေတသိက်ရယ်၊ ရုပ်ရယ် ပေါင်းထားတာ မဟုတ်လား။ ပရမတ္ထက ဒါပဲမဟုတ်လားလို့ သူက ပေါ်ပြီးရင်မြဲပြမလား ပျောက်ပြမလား။ (ပျောက်ပြမှာဘုရား...)။ နောက်စိတ်အစဉ် ပညာအလင်း ပညာစေတသိက်ဦးဆောင်ပြီး ကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် ပျောက်ပြရင် နိဗ္ဗာန်ပေါ်သွားတာနော်။ တကုန်မှ မလာတော့တာ။ ဒါဟာ တကယ့်အရှိ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ သီးခြားမဟုတ်ဘူး။ တကယ့်အရှိတရား ပရမတ္ထတရား ရှိပြီးသားတရား အမြင်မှားတွေကြောင့် မမြင်တာ။ နားလည်ပြီနော်။ ခန္ဓာချုပ်သွားရင် တကုန်မလာတာကိုပြောတာ။ ခန္ဓာချုပ်တာ မြင်တယ်ဆိုတာ အာရုံသိချုပ်သွားတာပဲပေါ့။ အာရုံက အထည်မှ မဟုတ်ပဲ ချုပ်ငြိမ်းသွားတာတွေ တော့ အာရုံမှာ ကပ်လို့ရပါဦးမလား။ အဲဒါဆို တကုန်မလာဘူး။ ဒါကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကိုပြောတာ **နားလည်ပြီနော်...။ ဒါဖြင့် ပရမတ္ထတရား လေးပါးဟာဖြင့်** တကယ့်အရှိတရားလို့ သိထားနော်။ အာရုံအသိက- စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ် "သိသဘောတရား" ချုပ်ငြိမ်းတာမြင်တာက နိဗ္ဗာန်၊ တကယ်ရှိပြီးသား တရားကိုပြောတာနော်။ နားလည်ပြီလား။

ပိုင်းလော့ဆရာတော် - ဇာတိမလာရေး နှင့် နိဗ္ဗာန်အမြင်

ဒီတော့ ပညတ်တွေဖယ်လိုက်၊ ပေါ်တဲ့အာရုံတွေ အပေါ် ပညတ်အားဖြင့် စုလိုက်ရင် ၃-မျိုးပဲရမယ်နော်။ ပညတ်တွေက အများကြီးထဲက လိုရင်းကိုချို့ရင် ၃- မျိုးပဲရမယ်။

(၁) ဝစီပညတ် စကားပြောသလားလို့ ပြန်ရှာနော်။ မျက်စိမှိတ်ပြီး နှာခေါင်းပုံ၊ အိမ်ပုံ၊ အကုန်ဖော် အရိပ်တွေဟာ ကျွန်တော့်ခေါင်းပါ။ အိမ်ပါလို့ ပြောရဲ့လား။ (မပြောပါဘုရား...)။ ဝစီပညတ် မရှိဘူးနော်။ သူ့အရှိုက စိတ်-စေတသိက်တွေဟာ စကားမပြောဘူးနော်။ ပြီးရင် ရုပ်ပါလို့ကော ပြောရဲ့လား၊ (မပြောပါဘုရား...)။ ဝေဒနာလို့ရော ပြောရဲ့လား။ မြင်ရမှာ တံလျှပ်လို ရေမြှုပ်လို မြင်နေရမှာပဲရှိတယ်။ စကားမပြောဘူးနော်၊ ဒီလိုပဲရှုရမှာနော်။

(၂) **ပုံသဏ္ဍာန်ပညတ်** အထည်ရော ရှိပါ့မလား။ (မရှိပါဘုရား...)။ ဟုတ်တယ်။ အထည်ပညတ် မရှိဘူး။ တံလျှပ်လိုပဲ ဆိုမှတော့ အထည် ပညတ်လာပါ့မလား။ ပျောက်ပြီနော်။

နောက်ဆုံးအခက်ဆုံးက-

(၃) **ကာလပညတ်** တကယ်မရှိတာနော်။ အဲဒါအခက်ဆုံးပဲ။ သူပြတ်ရင် ရပြီ။ ဘုန်းဘုန်းတို့တစ်တွေဟာ ဒီကာလမှာ ခံနေရတာနော်။ အခုသတ္တဝါအထည် မဟုတ်ကြောင်းကိုတော့ ရိပ်မိပြီနော်။ ဒါပေမယ့် ကာလမပြတ်သေးတာတော့ သေချာတယ်။ ရှိနေသေးတယ်တဲ့။ သိမ်မွေ့တဲ့ ငါ-ယောင်ယောင် ရှိနေသေးတယ်လို့ ခေါ်တယ်နော်။ အခုနေ ထိုင်ရင်းနဲ့ ပြန်ရှာကြည့်မယ်နော်။ မျက်စိခဏ မှိတ်လိုက်ပါ။ ဒီလိုမျက်စိမှိတ်ထားတော့ မကြည့်ပဲနဲ့ပေါ်နေတဲ့ မျက်နှာ အမူအရာကို ပြန်ရှာကြမယ်နော်။ လုပ်ကြည့်ပါ မခက်ပါဘူး။ တစ်ခါလုပ်ကြည့်လို့ သဘောပေါက်သွားပြီးရင် မခက်တော့ပါဘူး။

သင်ပြပေးတဲ့ဆရာပဲ အရေးကြီးပါတယ်။ မျက်စိမှိတ်လိုက်တော့ ကိုယ့်ရဲ့ နဖူး၊ နှာခေါင်း၊ မျက်နှာ၊ ဘယ်ညာ၊ လက်နှစ်ဖက်၊ ရင်ဘတ်နဲ့ကျော...။ဝမ်းဗိုက်နဲ့ခါး၊ အောက်ပိုင်း တင်ပါး...။ နောက် ပတ်ဝန်းကျင်ပေါ်တဲ့ အရိပ်တွေ ကြည့်လိုက်ပါဦး။ နားထောင်ကြည့်ပါ။ ဉာဏ်နားနဲ့ နားထောင်ကြည့်ပါ။ တို့ကတော့ ခေါင်းပဲ တို့ကတော့ လက်၊ မြေပဲ၊ တို့ကတော့ ဓမ္မာရုံဟေ့ တို့ကတော့ နံရံတံတိုင်းပဲ...စသည်ဖြင့် ဝစီပညတ်ရှိရဲ့လား။ ငါပါလားလို့ ဝန်ခံရဲလားလို့ ကြည့်လိုက်ပါဦး။ မျက်နှာ၊ ကိုယ်အမူအရာ၊ အရိပ်ဟာ တံလျှပ်လိုပဲ၊ အစိုင်အခဲ ဟုတ်ရဲ့လားလို့ ကြည့်လိုက်ပါ။ ဒီလောက်ဆို သဘောတရားကို သိလောက်ပါပြီ။

တကယ်ဉာဏ်နဲ့ကြည့်လိုက်တော့ ငါရှိသေးရဲ့လား။ (မရှိပါဘုရား...)။ ငါမရှိဘူးနော်။ ငါ မရှိရင် ရဟန္တာပါလားလို့မေး။ တာရဲ့လား၊ (မတာပါဘုရား...)။ တကုာအစပ် မပြတ်သေးဘူး။ ငါတော့ မရှိတော့ဘူးလေ။

ရှင်ခေမက ဝတ္ထုသာကေ

ဒါက ရှင်ခေမကနဲ့ တောထွက်ရဟန်းကြီး (၆၀) အကြောင်းကို မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဟောတာကို ဘုန်းဘုန်း မှတ်လိုက်ရဖူးတယ်။ ရှင်ခေမက ရောဂါဖြစ်တော့ ရဟန်းခြောက်ဆယ်က မလှမ်းမကမ်းကနေ ရောဂါမေးခိုင်းတယ်။ ရောဂါတိုးသလား ဆုတ်သလားဆိုတာကိုနော်။ ရောဂါတိုးတယ်တဲ့။ ဝေဒနာခံစားနေရတယ်လို့ဖြေတယ်။ တစ်ခေါက်မေးလိုက်ပါဦးတဲ့။ ခန္ဓာငါးပါးကို (အာရုံသိ သဘောခန္ဓာငါးပါးကို) သတ္တဝါအထည် သူငါယူသေးလားလို့ မေးခိုင်းလိုက်တယ်။ ရှေးတုန်းက ဒီခန္ဓာငါးပါးကို သဘောပေါက်အောင် သင်ထားတာကိုး။ ငါလို့မယူတော့ပါဘူးတဲ့။ ဘယ်လိုကြည့်ကြည့်နော်။ သေသေချာချာ စိုက်ကြည့်လိုက်။ အိမ်ကလည်း ငါ့အိမ်လို့ ဝန်ခံပါ့မလား။ (မခံပါဘုရား...)။ မျက်နှာကရော ငါလို့ ပြောရဲ့လား။ (မပြောပါဘုရား...)။ အရိပ်ဟာ အရိပ်ပါပဲဆိုတာ သိနေပြီလေ။ ဒီလောက် သိနေတယ်ဆိုရင် ငါမဟုတ်တော့ဘူး။ ခန္ဓာငါးပါးသိရင် ငါမဟုတ်မှန်း သိပြီ။ သိတော့ မယူပါဘူးလို့ ဖြေလိုက်တယ်နော်။

ပိုင်းလော့ဆရာတော် - ဇာတိမလာရေး နှင့် နိဗ္ဗာန်အမြင်

ဒါနဲ့ရဟန္တာပြီလား မေးလိုက်တော့ မတာသေးဘူးတဲ့။ တစ်ခေါက်ပြန်ပြီး မေးပါဦးပေါ့။ ငါလို့ မယူဘူး။ ခန္ဓာငါးပါးကို ငါလို့မယူပေမယ့် ဘာလို့ ရဟန်းမတာသေးတာလဲတဲ့။ ငါလို့မယူတော့ဘူးနော်။ အခုနေ ပြန်တွေ့။ မျက်နှာရယ်၊ အိမ်ရယ်၊ ငဲ့အိမ်လို့နော်၊ ငါရယ် အိမ်ရယ် တွေးကြည့်တော့ ဟုတ်ရဲ့လား၊ (မဟုတ်ပါဘုရား) မယူတော့ဘူးနော်။ ဒါပေမယ့် ရဟန္တာဖြစ်ပါတော့လား ဆိုတော့လည်း မဖြစ်သေးဘူး။ ဘာကြောင့်လဲလို့ မေးတော့ ရှင်ခေမက ဖြေတယ်။ ငါယောင်ယောင် ကျန်သေးလို့ပါတဲ့။ ဘာကျန်သေးတာတုန်း။ ငါယောင်ယောင်ပါဘုရား...။ သဘောပေါက်ပြီလား၊ သေသေချာချာကြည့်တော့ ငါဟုတ်သေးရဲ့လား (မဟုတ်ပါဘုရား...)။ မကြည့်ဘဲနေတော့ ဘာကျန်တုန်း၊ ငါယောင်ယောင် ကျန်တယ်နော်။

ဒါလေးက အရေးကြီးတယ်။ ပညတ်လေးပေါ့နော်၊ ငါယောင်ယောင်က အရေးကြီးတယ်နော်၊ အထည်သတ္တဝါ ရေးရေးလေး ကျန်တယ်။ ငါယောင်ယောင်လေး ရှိသေးတယ်လို့ အားလုံးဟာ မှတ်ထားလိုက်နော်။ ငါယောင်ယောင်လေး ကျန်သေးတယ်။ အဝိဇ္ဇာအနုသယလို့လဲ ခေါ်လို့ရတယ်။ အဝိဇ္ဇာကြီးတော့ မဟုတ်ဘူး။ အဝိဇ္ဇာ အနုသယ ကျန်သေးတယ်။ သဘောပေါက်ရဲ့လား။ ဒီတော့ မရှုဘဲ ထားလိုက်ရင်လည်း ငါယောင်ယောင်က ရှိနေသေးတယ်။ သေသေချာချာ ကြည့်လိုက်ပြန်တော့လဲ ငါဟုတ်ရဲ့လား၊ (မဟုတ်ပါဘုရား)။ ငဲ့အိမ်လို့ရော ပြောရဲ့လား၊ ဒါဖြင့် ခဏခဏ ကြည့်ပေးပါတဲ့။ ဟိုက ငါယောင်ယောင်ကျန်တာကို ဘာလုပ်ရမလဲလို့ ထပ်မေးတော့ ကြားထဲက ပုဂ္ဂိုလ်က သွားရလာရတာ မသက်သာတော့ဘူးနော်။ ရှင်ခေမက နေမကောင်းရင်းက ငါ့ကို တွဲခေါ်ပါကွာတဲ့ ဆိုပြီးပြောတယ်။ မင်းကြားထဲက ဟိုသွား ဒီသွားနဲ့ ပင်ပန်းလှပါတယ်ဆိုပြီး သူ့ကိုယ်တိုင်ပဲ လိုက်သွားတယ်။ ရဟန်းခြောက်ဆယ်နဲ့တွေ့တော့ အရှင်ဘုရား တပည့်တော်တို့ကို ငါယောင်ယောင်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ရှင်းပြပါဆိုပြီးလျှောက်တယ်။

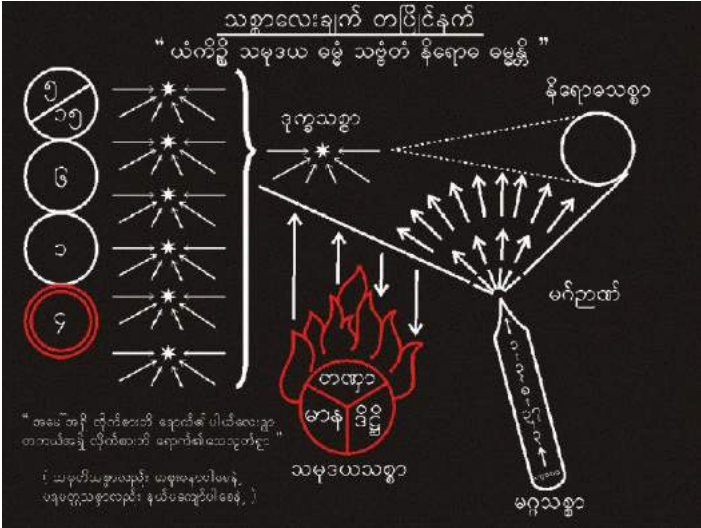
အဝတ်လျှော်တဲ့ ဥပမာနဲ့ ရှင်းပြတယ်

ရှေးတုန်းက ဆပ်ပြာမွှေးမရှိဘူး။ အင်္ကျီတွေ ချေး(ဂျိုး)ပေရင် သစ်ခေါက်ရည်နဲ့ ပြုတ်လျှော်ရတယ်။ ဖြူတော့သွားတယ်။ သို့သော် သစ်ခေါက်အနံ့ ကျန်သေးတယ်နော်။ ဖြူတော့ ဖြူသွားပါပြီဘုရားတဲ့။ သို့သော် သစ်ခေါက်အနံ့ ကျန်ပါသေးတယ် ဘုရားတဲ့။ ဒါကို ဘာလုပ်မလဲဆိုတော့ သေတ္တာထဲမှာ အမွှေးနံ့သာနဲ့ သိပ်ထားလိုက်တဲ့။ ဒါဆိုရင် အနံ့ပျောက်သွားလိမ့်မယ်တဲ့။ ဒါဆို ဘယ်လို ဆက်ရှုရမလဲလို့မေးတော့ ဒီအတိုင်းသာ ဆက်ရှုပါတဲ့။ ပေါ်သမျှကို အဖြေထုတ်ပေးနေရုံပဲ။ အသက်ရှူလိုက်တိုင်း ထုတ်လိုက်တိုင်းမှာ အရိပ်ကိုအကောင်မထင်ဘဲနဲ့ ချုပ်ငြိမ်းတာ ကြည့်သွားတဲ့။ လေ့ကျင့်သွားလိုက်ပါတဲ့။ (မိုးကုတ်ဆရာတော်ကြီးက ဖြစ်ပျက်သာ ဆက်ရှုပါလို့ သုံးပါတယ်)။ ဒီလိုကျင့်ပါများရင် နောက်စိတ်ကလည်း နှလုံးသွေးမှီထားတာ မဟုတ်လား။ သတ္တိတွေ ကိန်းမယ်၊ မဂ်သတ္တိတွေ ကိန်းတယ်ခေါ်တယ်။ ဝိပဿနာမဂ်ကနေ လောကုတ္တရာမဂ် ကူးလိမ့်မယ်။ (ဆင့်ကဲ ဆင့်ကဲ)တက်လိမ့်မယ်။ ဒီအခါကျတော့ ငါယောင်ယောင် ပျောက်ပါလိမ့်မယ်ဘုရားတဲ့။ နည်းပေးတယ်နော်။ ပြောရင်းနဲ့ပဲ ကျင့်ကြတော့ မကြာပါဘူး။ ရဟန္တာဖြစ်သွားကြတယ်။ ဒီတကုာအစပဲ အပြီးအပြတ်သွားတာကို ပြောတာ၊ နားလည်ပြီနော်။

ဝိုင်းလော့ဆရာတော် - ဇာတိမလာရေး နှင့် နိဗ္ဗာန်အမြင်

သစ္စာလေးချက်တစ်ပြိုင်နက်

အရေးကြီးတာက ပထမဦးဆုံးနားလည်ဖို့ နံပါတ်-၂ အကွက်ပဲ၊ ဒါ သိပြီနော်။ ဝိုင်းခြားသိတယ် ခေါ်တယ်။ ဒုက္ခသစ္စာ သိသွားတယ်။ သေသေချာချာ မှတ်ထားနော်။ အားလုံး ရသွားပြီ။ ဘယ်လိုရလဲမေးတော့ ပေါ်တဲ့သဘောတရားသည် အာရုံ ခွဲရတိုက်လို့ ပေါ်လိုက်တယ် မဟုတ်လား။ ဒီလိုပေါ်တာကို ဉာဏ်ကစိုက်လိုက်တော့ နောက်ဉာဏ်နဲ့ ကြည့်လိုက်တာနဲ့ သူကခန္ဓာချုပ်တာကို သွားတွေ့တာ၊ နားလည်ပြီနော်။ ချုပ်တယ်ဆိုတာ နိရောဓပဲ ဒီလိုအမှန်အတိုင်း မြင်လိုက်တယ် ဆိုရင်ပဲ တဏှာလာသေးလား။ (မလာသေးပါ ဘုရား)။ မလာ ချုပ်ခေါ်တယ် တဏှာမလာနိုင်တော့ဘူး။ သစ္စာလေးချက် တပြိုင်နက်ပြီးပါတယ်တဲ့။

သစ္စာလေးပါး တစ်ခါတည်းပြီးတာကို ကြည့်ရအောင် ဓမ္မစကြာရဲ့ တကယ့်အနှစ်က "ယံကိစ္ဆိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗတံ နိရောဓဓမ္မန္တိ" တဲ့။

ဒါဟာ ဘုရားဟောတဲ့ စကားတော်နော်။ ကောဏှည မထေရ်ကြီး သဘောပေါက်သွားတာလဲ ဒီစာသားပဲတဲ့။ ဒါကိုမြင်တဲ့အခါ ဘုရားရှင် ကိုယ်တိုင်က "အညာသိ ဝတဘော ကောဏှညောလို့ ချီးကျူးလိုက်တယ်နော်။ ဒါ သိတယ်ဆိုရင် ပြီးပြီနော်။ ဓမ္မ-အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သော သဘောတရားရှိပါတယ်တဲ့။ တံ-သဗ္ဗ ထိုသဘောတရားအားလုံးတို့ဟာ ရှိသင့်သည် နိရောဓ ဓမ္မတိ-ချုပ်ငြိမ်းသော သဘောရှိတယ်တဲ့။ ဘယ်တော့မှ ပြန်မလာတာကို ပြောတာနော်။ ဒီတော့ သဘောတရားသည် အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတယ်တဲ့။ ဘယ်နှစ်ကြိမ်ပေါ်ပေါ် ဘယ်လောက်ပေါ်ပေါ် ဒီအတိုင်းပဲတဲ့။

တစ်လောကလုံး ခြုံကြည့်ရင် သဘောတရားတစ်ခုပဲ မြင်ရမယ်နော်။ တစ်လောကလုံးကို ဘုန်းဘုန်းတို့ ယောဂီတို့ ဉာဏ်ထဲမှာ သဘောတရားတစ်ခုထဲ ဆိုတာကိုတော့ စုစည်းတတ်ရမယ်။ တစ်လောကလုံးမှာရှိတာက ဗြဟ္မာကန်ဆယ်၊ သုဒ္ဓါဝါသ (၅)ဘုံ၊ ပုထုဇာန် (၁၅)ဘုံ၊ ရူပ (၁၆)ဘုံ၊ အရူပ(၄)ဘုံနဲ့ဆို နှစ်ဆယ်နော်။ နတ်ပြည်က (၆)ထပ်၊ လူ့ဘုံက(၁)ဘုံ၊ အပါယ်လေးဘုံ ရှိတယ်။ တလောကလုံး ခြုံလိုက်ရင် သဘောတရားတခုထဲ ရှိရမယ်။ ဥပမာ- လူတစ်ယောက် အိပ်ပျော်နေတယ်ဆိုရင် လောကနဲ့ အဆက်အသွယ်ရှိပါ့မလား။ (မရှိပါဘုရား...)။ သေမယ်ဆိုရင်ရော၊ (မရှိပါဘုရား)။ ဒါဖြင့် အာရုံခွဲရမှာ သိ သဘောမပေါ်ရင် လောက မခေါ်ဘူး။

အာရုံ-ခွဲရတိုက်ချိန်မှာ ဒီ သိ-သဘောက လောက၊ ပေါ်ချင်တာပေါ် ဒါပဲရှိတယ်။ ကြိုက်သလောက်ပေါ် ဒီတမျိုးပဲပေါ်တယ်။ ခွဲရခြောက်ပါးဆိုသော်လည်း တပေါက်မှာပေါ်နေရင် ကျန်တဲ့ (၅)ပေါက်မှာ မပေါ်ဘူး။ တစ်စိတ်ပဲ ရှိတာကိုး။ တစ်ခါပေါ်ရင် တစ်စိတ်ပဲပေါ်တာ မဟုတ်လား။ ပေါ်ပြီးရင် သူက မြဲ သလား၊ ပျောက်သလားဆိုတော့

ပိုင်းလော့ဆရာတော် - ဇာတိမလာရေး နှင့် နိဗ္ဗာန်အမြင်

ပျောက်ပြုတာပဲ မဟုတ်လား။ အဲဒီသဘောတရားကို နောက်စိတ်အစုက ပညာဦးစီးတဲ့စိတ် (စေတသိက်က ပညာစေတသိက်နော်) ဦးစီးတော့မှ အမှန်အတိုင်းမြင်ရမှာတဲ့။ ပညာအလင်းနဲ့ ကြည့်လိုက်တယ် ခေါ်တယ်။

ဒီလိုကြည့်လိုက်ရင် ချုပ်တာကိုတွေ့မယ်တဲ့။ မကြည့်လို့ရှိရင် နောက်စိတ်မှာ အဝိဇ္ဇာခါတ်လွှမ်းမိုးတယ်ဆိုရင် အကောင်ထင်တာ ဒီဦး၊ သူ ငါထင်တာ မာန၊ ပြီးရင် ဆက်တဲ့ တဏှာလာမယ်တဲ့။ ဒါဆိုရင် ခန္ဓာ မငြိမ်းဘူး။ ဆက်တယ်ဆိုတာ အိမ်အတွက် ငါ့သား၊ သမီးအတွက် အကုန်လာပြီတဲ့ လောင်တော့မယ်။ ဒီလိုလောင်တယ်ဆိုရင် ဥပါဒန် ကံရောက်ပြီး ဇာတိက မဆုံးတော့ဘူး။ နားလည်ပြီနော်။ ရှုမယ့်နည်းဟာ ဘုရားပေးတဲ့ နည်းအတိုင်း အာရုံခွဲရတိုက်လို့ပေါ်လာရင် နောက်စိတ်အစုက အဖြေထုတ်လိုက်တယ်။ အရှုဉာဏ် သဘောနော်။ ဉာဏ်ကို ငါမလုပ်နဲ့နော်။

ဥပမာ-ဂဏန်းပုစ္ဆာတွက်သလိုပေါ့။ (၅) အမြောက် (၄) ၅x၄=? ဘုန်းဘုန်းပြောတဲ့အထဲ (၂၀)ပါသလား။ (မပါပါ ဘုရား...)။ နားကကြားတယ်။ မနောအထိပေါ်တယ်။ နောက်စိတ်ကတွက်တာ။ အဲဒီပမာလိုပဲ အသက်ရှူလိုက်တယ်။ ကိုယ်မှာ ထိတယ်။ မနောပေါ်တယ်။ နောက်စိတ်က "နေတံမမ" ငါ့ဟာလို့ မပြောပါဘူး။ ငါလို့လဲ ဝန်မခံဘူး။ "နေသောဟာ မသိ" အနှစ်မရှိဘူး။ တံလျှပ်လို ပျောက်သွားတယ်။ "န မေသော အတ္တာ" အဲဒီအတိုင်း ရှုလိုက်တဲ့အခါ ဒီခန္ဓာက မြဲမြဲမလား၊ ပျောက်ပြဲမလား၊ (ပျောက်ပြဲမယ် ဘုရား...) ။ ဒါဖြင့် နောက်စိတ်က အမှန်သိလိုက်လို့ ပေါ်တာနော်။ ဒီအချိန်မှာ နောက်စိတ်သည်ကား မဆုံးနိုင်တဲ့ ဇာတိတွေကို သွားတဲ့လမ်း၊ ခန္ဓာအစဉ်တန်းမှာ သံသရာကိုဖြတ်တဲ့လမ်း ဖြစ်သွားတာ လွတ်သွားပြီ။ ဇာတိမလာတော့ဘူး။ ဒါကို မဂ်ဉာဏ်လို့ ခေါ်တယ်နော်။ မဂ္ဂသစ္စာရပြီနော်။

ဒါဖြင့် မပြတ်လောင်နေတဲ့ သဘော အာရုံ-ခွဲရမှာ ရုပ်နာမ်ပေါင်းလောင်တာသည် ဆင်းရဲတာပဲ။ ဒါသည် ဒုက္ခသစ္စာချုပ်သွားတယ်။ ပြန်မလာတော့ဘူးဆိုရင် နိရောဓ အမှန်နော်။ ဒါကတော့ ဒုက္ခကို ဖြစ်စေတာ သမုဒ္ဒယ သစ္စာနော်။ ဒီတော့ သိ-ပယ်-ဆိုက်-ပွား တခါတည်းပြီးတယ်နော်။ ဉာဏ်တချက် ပွားလိုက်ရင် ပိုင်းခြားသိလို့ ဒါပယ်ပြီးသား ဖြစ်သွားပြီ။ သူလာမယ့်အချိန်မှာ ဉာဏ်လာတာပဲ။ ဒါဟာ ပယ်ပြီးသားဖြစ်သွားဘူးလား "ပဟာတဗ္ဗ"။ ဒါသည် ပွားလိုက်တာ "ဘာဝေတဗ္ဗ" ပွားလိုက်တဲ့အချိန်မှာ ဒါကို (အာရုံခွဲရကမ္မေးတဲ့ သိ-သဘောခန္ဓာ) ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြားသိတဲ့ ပရိညေယျ "ဘူတံဘူတတော ပဿတိ" ဖြစ်တယ်။

အရိုကို အရိုအတိုင်း ခန္ဓာချုပ်တာမြင်လိုက်တဲ့ အချိန်မှာ ဒီကလွတ်သွားပြီး တဏှာ မလာတော့ဘူး။ အဲဒီအချင်းအရာကို ဘုရားက နိဗ္ဗာန်လို့ပြောတာ။ နားလည်ပြီနော်။ မြင်ရမှာက အရိုကို အရိုအတိုင်း မြင်ရမှာနော်။ ဒါကြောင့်မို့ ယောဆရာတော်ကြီးက အမိန့်ရှိတာ၊ တရားဆိုတာ "ဘူတံ ဘူတတော ပဿတိ"ပါပဲကွယ်...တဲ့။ အရိုကို အရိုအတိုင်း မြင်တာကို ပြောတာပါ။ နားလည်ပြီနော်။ ဒါဆိုရင်တော့ တဏှာလာပုံမလား။ (မလာပါဘူးဘုရား...)။ နိဗ္ဗာန်ပေါ်သွားပြီ။ ငြင်းစရာ မရှိအောင်ကို ပြောသွားတာနော်။ နိဗ္ဗာန်ပေါ်နေပြီ လို့သာ မှတ်လိုက်တော့နော်။ ရပြီနော်။ အရိုကို အရိုအတိုင်း မြင်နေချိန်မှာ တဏှာလာလို့လား။ (မလာပါဘုရား...)။ ဒါဆိုရင် နိဗ္ဗာန်ပေါ်နေပြီလို့သာ မှတ်တော့နော်။ သစ္စာလေးပါး တစ်ခါတည်း ကိုက်ညီသွားဘူးလား။ (ကိုက်ညီသွားပါတယ် ဘုရား...)။ ဒါဖြင့် အားလုံးဟာ သိတယ်ဆိုရင်ပဲ သစ္စာလေးချက်ဟာ တပြိုင်နက် ပြီးတယ်လို့ မှတ်ရမယ်။ အဲဒီအတိုင်း ကျင့်ကြပေတော့။

ဤကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရားရှင် ဟောကြားတော်မူတဲ့အတိုင်း မိမိတို့သဏ္ဍာန် အာရုံ-ခွဲရတိုက်ချိန်မှာပင် ဘဝဆိုတာရှိတယ်။ လောကဆိုတာ ရှိပါတယ်။ တစ်လောကလုံးလို့ ပြောသော်လည်း မနောတံခါးသည် ပေါ်တာပဲရှိတယ်နော်။ အဲဒီသိတယ် သဘောတရားလေးကိုပဲ လောကလို့ဆိုထားပါတယ်။ လောကလို့ဆိုသော်လည်းပဲ ငါးခွဲရမှာ အာရုံတိုက်ချိန် အသိခန္ဓာငါးပါးပေါ်မယ်။ ကာလမခြား မနောပေါ်ရင် ကြံသိနော်။ ပြီးရင် မြဲမလား ပျောက်မလား။ (ပျောက်ပါတယ် ဘုရား...)။ အကုန်လုံးခြုံကြည့်ရင် ခန္ဓာငါးပါးဟာ တစ်ခုတည်း ပေါ်တာ မဟုတ်လား။ ပြီးရင် ပျောက်သွားဘူးလား။ သူ့ဉာဏ်ထဲမှာ သတ္တဝါအထည် ပညတ် မဟုတ်ဘဲနဲ့ ခန္ဓာဖြစ်ပျက်တာ လောကရဲ့ ချုပ်ငြိမ်းတာပဲ။ ဒါကြောင့်မို့ "ယံကိဉ္စိ သမုဒယ ဓမ္မံ သဗ္ဗတံ နိရောဓ ဓမ္မန္တိ" လို့ဆိုထားတာ၊ နားလည်ပြီနော်။ တွေးချင်တာ

ပိုင်းလော့ဆရာတော် - ဇာတိမလာရေး နှင့် နိဗ္ဗာန်အမြင်

တွေးလိုက်၊ အခုနေ ဘာတွေးတွေး တစ်လောကလုံး ခြုံတွေးလိုက်နော်။ ဒီလိုတွေးလဲ ခန္ဓာငါးပါး ဖြစ်ပျက်ပဲ တွေ့တယ်နော်။ ဒါဆိုရင် တည့်သွားပြီ။ နားလည်ပြီနော်။ ဒါဆိုရင် ဘုရားဟောတဲ့ သစ္စာကို ရပြီလို့ မှတ်ကြတော့နော်။

ဘုရားဟောတဲ့အတိုင်း အားလုံးသဘောပေါက်လျက် ဘုရားရှင် ချီးမွမ်းတော်မူတဲ့အတိုင်း "အညာသိ ဝတဘော ကောဏ္ဍညော"လို့နော်။ ကောဏ္ဍညကို ဥဒါန်းကျူးတာနော်။ အမှန်တကယ် မြင်ပြီလို့ ဘုရားဟောတဲ့အတိုင်း ဝမ်းသာရမယ်။ ဉာဏ်မြင်တာ၊ ငါမြင်တာ မဟုတ်ဘူးနော်။ ဒါဆိုရင် ထပ်ခါ ထပ်ခါပွားများကြရမယ်နော်။ အောက်မဂ်က အထက်မဂ်ထိအောင် ပွားများလျက် နောက်ဆုံးပိတ် အရဟတ္တဖိုလ်တိုင် ပေါက်မြောက်ပြီး ဘဝမခြားဘဲ ဇာတိကုန်၍ ခန္ဓာဇာတ်သိမ်း ငြိမ်းနိုင်ကြပါစေ။

သာဓု-သာဓု-သာဓု